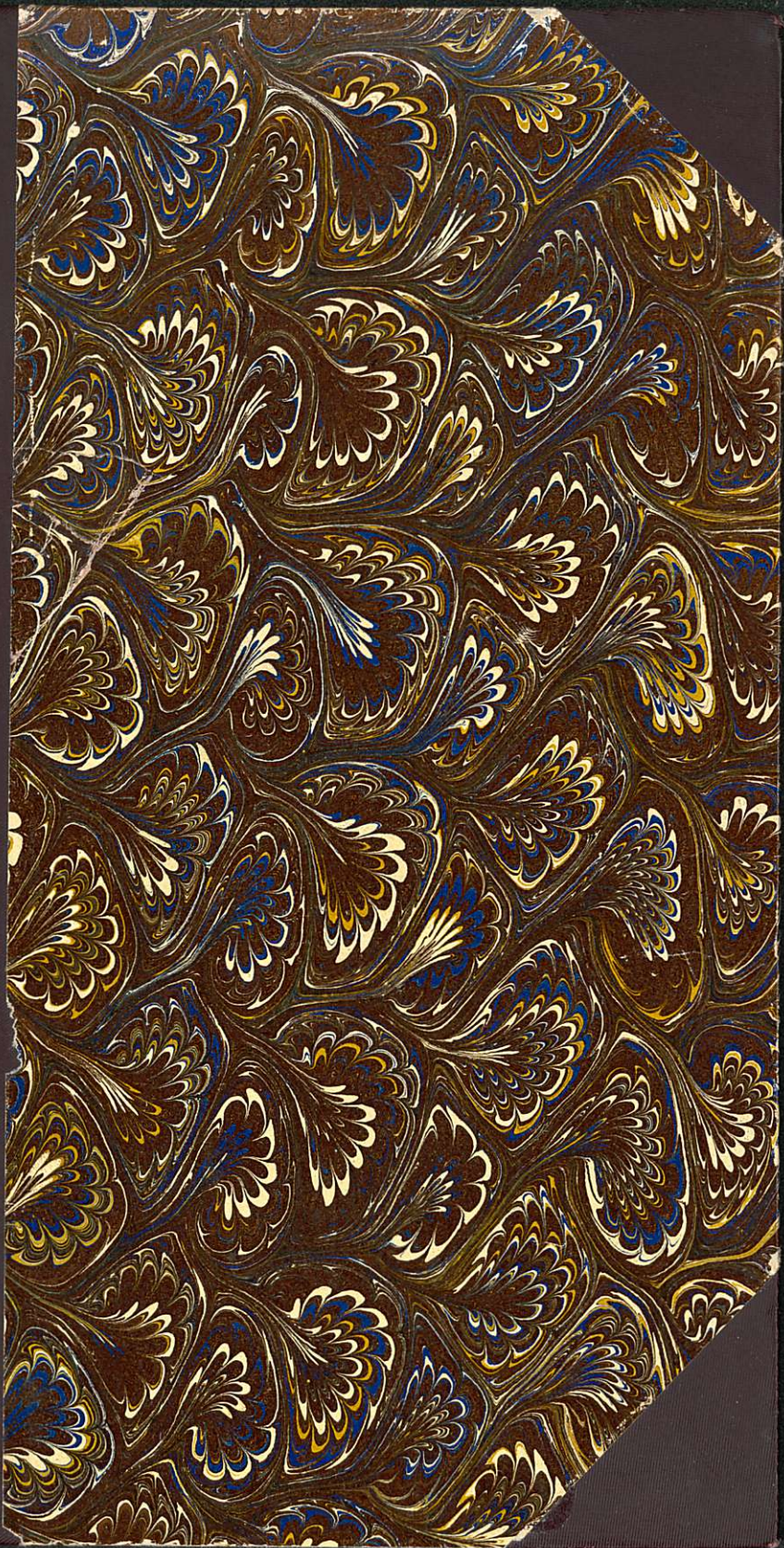

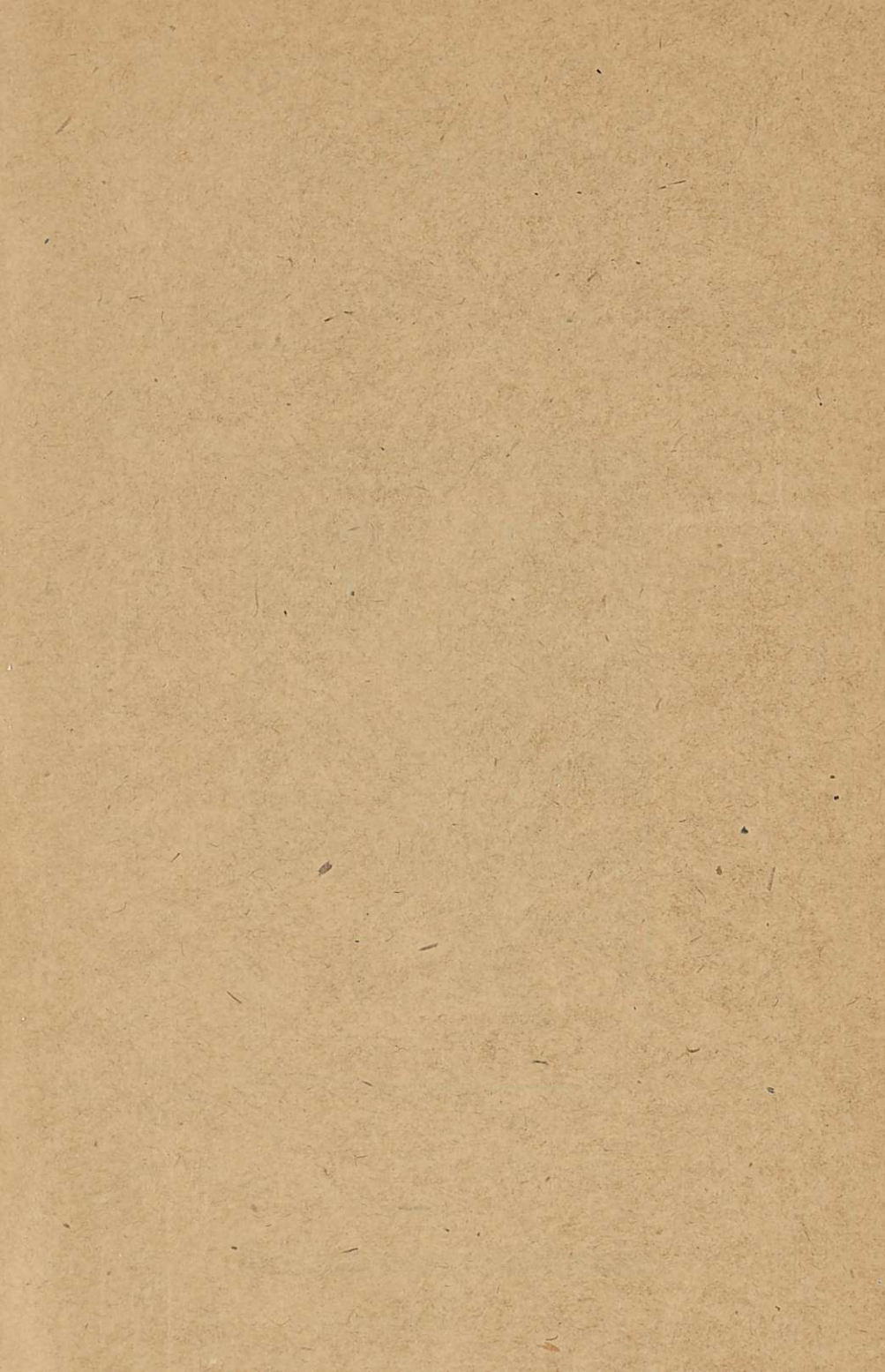
A. Nissinen.

Lasten
toverina

Y.K

ALLI NISSINEN

LASTEN TOVERINA

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

LASTEN TOVERINA

LASTEN TOVERINA

TOSITAPAUKSIA JA TARUJA

KIRJOITTANUT

ALLI NISSINEN

HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

Kustannusosakeyhtiö Otavan
kirjapaino, Helsingissä, 1916

Kaikille minun rakkaille oppilailleni

omistettu

»Paras paikka».

(S. H.)

PARAS PAIKKA.

Hauska onpi kodin ranta
Kesän lämmön tullen.
Siellä onpi armas paikka
Lapsikulta sullen

Kodin liesi lämmin onpi
Talven kylmän tullen.
Siellä onpi armas paikka
Lapsikulta sullen.

Äidin syli paras onpi
Suuren surun tullen.
Siellä onpi armas paikka
Lapsikulta sullen.

LAPSEN AJATUKSET.

Aurinkoa katselen,
Jumalata kiitän.
Yksin hänen armostaan
Käteen yhteen liitän.
Jos mä seison tahi käyn,
Tahto on se Luojan.
— Hän se hoitaa eläimet,
Kivet, puut ja kukkaiset. —
Onhan turha peljätä,
Kun on turva hänessä.
— Hän on aina myötä,
Päivää sekä yötä.

TAIVAASSA TURVA.

Ylhäältä
Taivaasta
Katsoo Luoja
Lapsia.
Harhaan vie
Lasten tie,
Jos ei Luoja
Onnen suoja
Ole myötä
Päivää yötä.
Luottakaa,
Turvatkaa
Armoon Herran.
Kyllä kerran
Auttaa hän.
Kärsivän
Huolen poistaa.
Onnen loistaa
Antaa aina kaikillen,
Jotka turvaa hänehen.

HUOKAUS.

Puhdista mun sydämeni
Jeesus armas ystävän!
Luokses kaipaam öin ja päivin,
Sinne tunnen ikävän.

Heikko olen lapsosesi,
Sulta voimaa rukoilen.
Anna aina armiaasti
Mik' on hyvä minullen.

Taivahasen tulla tahdon,
Olla luona enkelein.
Sulle laulaa riemuvirttä, -
Sitä toivoo sydämein.

VALMISTAVAN KOULULAISEN RUKOUS.

Sinuhun turvaan Jumala,
Ei muuta turvaa mulla.
Sä lahjojen oot antaja,
On kaikki voima sulla.

Mä heikko olen lapsesi,
Sä mulle voima anna!
Mä haluan sun tahtosi
Eloni määräks panna.

ÄLÄ PELKÄÄ!

Valvoo aina Luojan silmä
Lasten askeleita.
Vaara jos on väijymässä,
Herra tukee heitä.

Pimeä jos polku onpi
Turvana on Luoja,
Hän on apu ainaisesti,
Varma turva, suoja.

Sydäntä ei pelko paina,
Hän on ystävämme,
Ilon surun kestäessä
Aina vierellämme.

JUMALAN KUVA.

(Mukaelma).

Olen päästä jalkoihin
Kuva Jumalan,
Käsin sekä sydämin
Häntä rakastan.
Suuni hänen tahtaan
Aina julistaa,
Hänen suurta armoaan
Iloin ilmoittaa.
— Äidissä ja isässä
Jumalan mä nään,
Ihmisissä hyvissä,
Eläimissä, kivissä —
Kentän kukkasissa,
Puissa huojuvissa
Huomaan rakkautta,
Suurta armautta. —
Luona Luojaani on aina,
Pelko ei mun mieltän paina.

LAPSEN RUKOUS.

Suo Luoja tänään mulle
Terveyttä, onnea.
Varjele vahingoista
Ja suojaa vaaroista.

Mun äitiäni hoida
Ja isää holhoa,
Ja pidä aina huolta
Kaikista siskoista.

Sun haltuusi mä annan
Nyt kaikki kalliini:
Mun hyvät ystäväni
Ja rakkaan kotini.

Amen.

PIKKU ELSAN KIRJE JUMALALLE.

Luoja, isä lempeä,
Kuule rukousta:
Auta isää, äitiä,
Anna lohdutusta!

Pienen veikon kutsuit pois,
Siitä suru meillä.
Enkelit jos uuden tois,
Onhan siivet heillä.

Rakas Luoja, káske vaan
Heti enkeleitä
Tänne maahan matkaamaan,
Läpi ilman teitä.

Anna pieni poikanen
Syliin enkeleille.
Äiti vastaanottaa sen,
Kun se tuodaan meille.

Suur on Luoja armosi,
Hallussasi tieni!
Kuule nöyrä pyyntöni.
Olen

Elsa pieni.

SUURI LUONTO.

Välkkyvät tähdet
Luomisen laajan,
Auringot aavat
Taivahan taajan,
Kerrotte mulle
Suuruutta Luojan,
Ihmeitä Herran
Onnemme tuojan.

Tomuhun taivun —
— Tunnen sen kerran —
Polville vaivun
Etehen Herran!
Armoa anon
Ja nöyryyn syvään:
Suo mulle Luoja
Waan voimaa hyvään!

PARAS TYÖ.

Lasten kamarissa lapset kaikki
Istuivat ja hiljaa juttelivat.
Siellä oli Matti, Elli, Maikki,
Tauno, Telli — siskoksia kaikki;
Toiset puhui, toiset kuuntelivat.

Matti kertoi: »Mull' on uusi tuuma:
Kunhan kerran tulee kesä kuuma,
Teen mä venheen, joka kulkee teitä
Kaikkia, ja kuljettavi meitä.
Sillä mennään kauas Indiaan,
Suomeen silkipuita hakemaan.
Silkipuussa elää silkkimato;
Siitä saadaan hyvä silkkisato,
Kaikki lapset silkkiin puetaan.
Pumpulista puku mulle vaan.»

Elli virkkoi: »Kunhan tulee joulu,
Luvut loppuu, sekä loppuu koulu,
Autan äitiä mä päivät, yöt;
Teen mä kaikki osaamani työt.

Äidin levätä mä kerran annan,
Valmiit ruuat etehensä kannan,
Pesen pyykit, leivon leivät hienot,
Hoidan lapset kaikki heikot, pienot.»

Maikki lausui: »Kyllä kevään tullen
Tulee varmaan aika kiire mullen!
Täytyy kaikki nuket kuntoon laittaa,
Lelut pestä. Eihän sekään haittaa
Vaikka kerran, kevään kauniin tullen
Tekisin mä, Matti, uuden lipun sullen.»

Tauno virkkoi: »Isää auttaa koitan;
Jos en osaa, vastukset mä voitan.
Isän käskyt tahdon aina täyttää,
Tovereille esimerkin näyttää.»

Puhui sitten pienin, pikku Telli:
»Hyödyks' Matti on ja hyödyks' Elli,
Maikki hyvää tekee, Tauno kanssa,
Kukin hyödyttävi tavallansa.
Olen pieni, hyödyttää en saata
Isää, äitiä, en synnyinmaata.
— Mutta osaan kädet ristiin panna,
Pyytää näin: »Oi rakas Jeesus anna
Siunausta suurta siskoilleni,
Vanhemmille sekä mummoilleni.
Siunaa koko koti, isänmaa,
Sitä Telli anoo, halajaa!»

Äänetöinnä toiset kuuli tätä
Pikku Tellin työtä tärkeätä.

Matti virkkoi: »Myöhään sekä varhain
Tellin työ on parahista parhain;
Se on kaiken onnen alkujuuri,
Elon ehto, sisällyskin suuri.»

(S. H.)

TEMPUN ELÄMÄKERTA.

(Opettaja Nissisen pikku koiran itsensä kertoma.)

Olen kuullut sanottavan, että sukuni on kotoisin Englannista. Mutta syntynyt olen suuressa koiratarhassa Pietarissa.

Varhain muistoni lapsuudesta on, kun makasin äitini lämpimällä kupeella ja äitini nuoleskeli korviani. Muistan, että toiseen korvaani teki kipeätä, kun äitini kielenpää sinne tunkeutui. Rupesin vikisemään tuskasta. Mutta äitini ei siitä välittänyt. Hän vaan yhä enempi nuoli korvaani. Silloin oli mieleni paha. Mutta jälestäpäin olen asian kyllä ymmärtänyt ja käsittänyt äitini hyvän tarkoituksen, sillä tuo sama toinen korvani on ollut koko elämäni hiukan kipeä.

Meitä oli viisi veljestä ja me asuimme äidin kanssa isossa, korkeareunaisessa korissa, jossa meillä oli hyvä tila sekä nukkumiseen että leikkimiseen. Mutta vaikka ei ollut tilan ahtautta, tuli kuitenkin yksi veljistäni aina minua työntämään pois siitä paikasta, missä olin. Jos olin syömässä äidin kupeella, tuuppasi hän minut siitä

ja rupesi itse imemään. Jos siirryin toiseen nänniin, oli hän heti taaskin kimpussani.

Kun olimme syöneet, asetuin nukkumaan äitini kaulan vierelle. Mutta kohta huomasin, että joku kömpi selkääni ja alkoi niskaani raappia. Se oli veljeni, joka ei antanut minulle koskaan rauhaa.

Leikkiessä oli hän kyllä hauska toveri, mutta ikävätä oli, että hän aina tahtoi tehdä kaikille kiusaa. Minua hän aina veti kipeästä korvastani ja kun vikisin tuskasta, kävi hän yhä ankarammin kipeän korvani kimppuun.

Kerran huomasi äiti hänen ilkeytensä, otti häntä niskasta ja pudisteli aika kovaa. Veljeni ei virkkanut mitään, vaan meni yksin erilleen korin kaukaisimpaan nurkkaan maata. Kun me toiset rupesimme syömään äidin kupeessa, ei hän tullut syömäänkään, vaan makasi yhä yhdessä kohden.

Ajattelin, että ehkä hän on sairas ja minun tuli häntä ikävä. Mutta äiti ei näkynyt hänestä välittävän, nuoli vaan vuoroon meitä, jotka olimme hänen kupeellaan. Ja meillä oli tavallansa hyvin hauska, sillä saimme syödä rauhassa.

Kun olimme syöneet, nousi äiti ylös ja hyppäsi ulos korista menen asioilleen. Me neljä veljestä kääriydyimme vierä vicien nukkumaan. Meillä oli niin hyvä ja lämmin äidin paikalla.

Juuri kun olimme päässeet mukavimpiin asentoihin ja päästäneet tyytyväisyyden huokauksen, nousi veljeni ylös ja tuli pehmeine käpälineen tunkeutumaan keskellemme. Siinä sitte nukuimme kaikki hyvässä sovussa, kunnes äiti saapui meitä nuuskimaan ja tunnustelemaan.

Joskus tuli myös eräs suuri musta koira ja puhalteli ankarasti sieramistaan ilmaa meidän päallemme. Minä, joka olin pienin veljeksistä, pelkäsin kovin, että hän

tekisi meille pahaa, mutta pelkoni oli turha. Näin että äitini huiskutti häntäänsä hänelle. Hän oli siis äitini tuttu.

Elämä kului sitte hauskasti ja pian päästettiin meidätkin korista lattialle, jossa oli paljo katseltavaa. Varsin hauska oli mielestäni harja, joka oli uunin lähellä. Sen olisin mielelläni vienyt koriin, jos olisin voinut. Mutta kun sitä kerran yritin vetää, tuli eräs pitkä mies, tuuppasi minua jalallaan, otti niskastani kiinni ja heitti minut koriin. Sydämeni löi pelosta, enkä uskaltanut sinä iltana minnekään liikkua. Siitä lähtien pelkäsin sitä miestä, enkä uskaltanut syödäkään, jos hän vaan oli huoneessa. Sillä miehellä oli niin kovin pahat silmät.

*

Eräänä päivänä tuli muutamia miehiä korimme ääreen. Ne katselivat äitiä ja meitä, sillä kaikki makasimme äidin kyljellä. Yksi miehistä kumartui, silitteli äitiä ja otti suurimman meistä, mustan veljeni, syliinsä. Sitä vieraat katselivat ja tarkastelivat. Mutta vähän ajan perästä tarttui toinen mies niskaani, nosti minut korista ja sanoi:

»Tästä minä pidän. Vaikka tämä on pienin ja laihin, on tällä kaunehimmat silmät ja miellyttävä, kellahtava väri!»

Sen jälkeen en enää nähnyt äitiä ja veljiä. Kainalossa minut vietiin korkeita portaita alas ja pistettiin eräessä huoneessa kannelliseen pieneen koriin, jonka pohjalla oli vähän heiniä ja paperia. Kori oli niin pieni, että siinä tuskin pääsin kääntymään. Koetin haukkua, mutta se ei mitään auttanut. Koetin raaputtaa kantta auki, mutta se ei auennut. Minulla oli jano ja pelkäsin kovin. Koetin nukkua, mutta kuuntelin sentään aina

toisella korvallani. Kärkyt ratisivat ja kori tärisi — jäseneneni vapisivat pelosta, kun en voinut mitään nähdä.

Saavuimme jonnekin. Isäntäni avasi korin. Olimme suuressa salissa, jossa oli paljo ihmisiä. Kaikki söivät ja joivat; suuri, pitkä pöytä oli ruokaa täynnä. Tunsin hyvää ruuan hajua. Isäntäni tarjosi minulle kylmää maitoa. Mutta en voinut sitä latkia. Voin pahoin. Isäntäni tarjosi vehnästä. Haistoin sitä, mutta en voinut syödä.

Taas pantiin korini kiinni ja taas muutettiin minut, en tiennyt, minne. Jonkun ajan perästä raotti isäntäni korin kantta, niin että hiukan voin raosta katsella. Isäntäni taputti sormellaan kuonoani ja puhutteli minua ystävällisesti. Nukahdin ja näin unta, että olin olevinani äidin kyljellä ja makaavinani veikkojen välissä. Mutta sitte rupesin hakemaan ruokaa ja kun en sitä löytänyt niin heräsin.

Hyvin pitkän odotus-ajan perästä vietiin minut taas kärkyihin. Siellä avasi isäntäni koria ja otti minut syliinsä. Ajoimme aika kyytiä, (ajaminen on minusta hirveän hauskaa!) menimme muiden ajajien ohitse ja tulimme suuren kartanon eteen. Isäntäni pani minut maahan ja siinä nurkan luona askaroidessani tuli luokseni suuri musta koira, tunnusteli minua edestä ja takaa, alta ja päältä. Huomasin, että hän oli minulle ystävällinen ja tein senvuoksi mielelläni hänen tuttavuuttaan. Mutta samassa juoksi siihen toinen korkeajalkainen, laiha koira, joka alkoi murista mustalle ja riita heidän välillään oli valmis. Pakenin ääneti uuden isäntäni turviin.

Nyt piti minulle siis uuden elämän alkaa. Mutta ei siitä elämästä tahtonut mitään tulla. Isännälläni oli kaksi huonetta, joissa oli huonekaluja ja yksi matto sängyn edessä. Kodissa oli kyllä vettä, mutta siellä ei ollut mitään ruokaa. Aluksi otti isäntäni minut

mukaansa, kun hän läksi ulos syömään. Hän näytteli minua ystävilleen ja tovereilleen, kehui miten olin hienokarvainen ja kaunissilmäinen — ja näytti pitävän minusta paljon.

Mutta tätä ei kestänyt monta päivää. Pian kyllästyi hän siihen. Kun hän läksi ulos ja minä pyrin hänen mukaansa, työnsi hän minut pois ja komensi nukkumaan matolle sänkynsä eteen. Usein sain olla koko päivät yksin kotona. Minulla oli kova ikävä. Kuulin usein liikkettä portaissa ja ulkona, mutta mitään en nähnyt. Ikkunalaudat olivat niin korkealla, että en voinut niille hypätä. Kun en päässyt ulos, täytyi minun tehdä luonnolliset tarpeenikin sisään.

Kun isäntäni tuli kotia, oli hän kärsimätöin ja vihainen, otti minua niskasta kiinni, tahrasi nenäni lattialla olevaan likaan ja löi minua nahkahihnalla.

Tästä lähtien oli minulla aina kova pelko ja hätä että minut jätetään yksin. Ja niin tapahtuikin melkein joka päivä. Minulla oli myöskin kova nälkä, sillä palvelija, joka aamulla siivosi huoneet ja toi minulle ruokaa, palasi takaisin vasta illalla, eikä silloin enää minulle muuta antanut kuin vettä kuppiin.

*

Eräänä päivänä otti isäntäni minut mukaansa kaupungille. Kadulla kulkiessamme kohtasi hän jonkun herran. Menin lähelle tunnustellakseni vieraan laatua. Silloin kuulin isäntäni sanovan:

»Kuules veli! Etkö halua sievää koiraa? Minun on niin vaikea sitä pitää, kun ei ole taloutta. Sinulla on koti ja palvelijoita» . . .

Seuraus oli, että vieras herra otti minut syliinsä, vihelsi ajurin ja niin lähdettiin ajamaan. Hauskaa oli

jälleen ajella hevosella. Suutuin kumminkin kovin, sillä ajuri löi hevosta, vaikka se oli hyvä eläin.

Tulimme hotelliin ja uusi isäntäni antoi minulle kyliksi ruokaa. Tulin kovin väsyneeksi ja minua nukutti valtavasti, mutta meidän täytyi kuitenkin jo samana iltana lähteä matkalle. Junamatka meni kuitenkin nyt hauskasti, sillä minä sain maata pehmeän maton päällä suuressa vaunussa, jonka toisessa päässä makasi eräs iso ruskea koira.

Seuraavana aamuna tulimme komeaan kaupunkiin, jonka läpi ajoimme hyvällä hevosella. Uuden isäntäni koti oli puiston keskellä. Iloitsin nähdessäni nurmiken-
tät ja hiekkakäytävät. Vielä iloisemmaksi tuli mieleni, kun isäntäni koti oli tilava, lämmin ja puhdas.

Uudella isännälläni oli hyvää ruokaa ja hyvä palve-
lija, mutta hän ei varmaankaan ennen ollut koiraa näh-
nyt, sillä hänelläkin oli se paha tapa, että hän sulki
minut päiväkausiksi huoneeseen, ja jos minulle tapah-
tui pieni onnettomuus siellä, antoi hänkin minulle
selkään.

Pari päivää talossa oltuani, sain sattumalta kuulla,
ettei tämä ollutkaan se koti, jonne minulla oli määrä
päästä. Mutta että minut pian sinne vietäisiin. Ja
niin kävikin. Uusi isäntäni sai muutamana päivänä
vieraakseen kaksi sievää tyttölästä ja nämä ne nyt
ottivat minut omakseen ja kuljettivat kotiinsa.
Entinen isäntäni antoi minulle oman korin, jossa sain
nukkua.

Tytöt olivat minuun hyvin ihastuneita, imartelivat
ja hyväilivät minua liiaksikin.

Kun saavuimme heidän kotiinsa, oli siellä vastassa
talon emäntä. Menin arastellen hänen luokseen. Kuu-
lin kovan ja kalsean äänen, joka sanoi: »Hyi! Mistä
olette saaneet tuollaisen rakin?»

Sen kuultuani tiesin, ettei tämäkään ollut oikea kotini. Levottomana pakenin sohvan alle. Mutta toinen tytöistä veti minut kápälästä esille.

Alituisen pelon alla elin tässäkin talossa. Minua lyötiin usein ja vielä useammin puhuteltiin vihaisella äänellä ja katseltiin rakkaudettomilla katseilla. Pienet tytöt silittelivät minua hellästi ja pitivät minua sylissä, mutta toiset olivat kylmiä minua kohtaan. Huomasin, että kaikkialla, minne asetuin, olin aina tiellä. Tunsin, että en ollut kotonani.

Eräänä iltapäivänä, kun oli sadeilma, kuulin että puhelimessa keskusteltiin minusta. Vähän hetken perästä pääsin taas ilokseni kärryihin ja sain ajaa korissani suureen hotelliin ja kulkea siellä ylös leveitä portaita, joissa oli pehmeät, paksut matot. Pelkäsin taas, että lähtisimme junalla pitkälle matkalle, mutta siinäpä nyt täydellisesti erehdyin, kuten pian saatte kuulla.

Tultuamme kaksi porrasta ylös, koputettiin erälle ovelle. Ovi aukeni ja vastaanani lemahti mieluisa, hyväilevä tuoksu. Silmäsin sisälle. Silloin jo tuli minua vastaan kaunis, valkoisessa puvussa oleva nainen, joka tarttui lujasti etukäpäliini ja nosti minut varovasti rinnalleen. Sydämeni löi sekä pelosta että onnesta. Tunsin heti, että olin löytänyt ensimmäisen todellisen ystävän elämässäni.

Minua ruvettiin nyt pyyhkimään ja puhdistamaan, harjaamaan ja hyväilemään. Minulle tarjottiin ruokaa ja juomaa. Mutta pelkäsin tuollaista ylenpalttista hyvyyttä, enkä uskaltanut maistaa juuri mitään. Kaunis, valkoinen nainen oli hyvä minulle, mutta huoneessa oli levotonta, sillä siellä olivat molemmat tytöt, jotka olivat minut ennen omistaneeet. En tietänyt oikeastaan, kenenkä oma olin. Ihmisten keskustellessa, pakenin sohvan alle miettimään epävarmaa kohtaloani.

Valkoinen nainen keskusteli puhelimessa jonkun tuttavansa kanssa ja pyysi häntä tulemaan minua katsomaan. Kuulin selvästi, ettei puhuteltu tahtonut tulla eikä välittänyt minusta. Mutta valkoinen nainen ei hellittänyt, vaan vaatimalla vaati häntä tulemaan. Vapisevalla sydämellä odotin siis kutsutun saapumista. Kun valkoinen nainen otti minut syliinsä ja hyväili korveni juuria, nukahdin hiukan hänen pehmoisille polvilleen. Mutta mielessäni oli aavistus ja pelko siitä, mitä tuleman piti.

Haukahdin kun ovelle kolkutettiin. Sisääntulija kiinnitti katseensa valkoiseen naiseen eikä ollenkaan huomannut minua. Hypähdin lattialle peläten, että olin tiellä. Näytti siltä, kuin ei vieras olisi minusta mitään välittänyt.

Mutta valkoinen nainen otti minut syliinsä ja alkoi puhua siitä, että hän on saanut minut lahjaksi — ja tahtoo minut jälleen lahjoittaa tuolle naiselle.

»Katso miten kaunis ja viisaan näköinen koira!» sanoi hän päätäni nostaen.

Minua niin suretti. Ei ollut minulla kotia eikä turvaa. Tällätävoin sain vaan kulkea ovelta ovelle, kodista kotiin.

Kuulin, miten vieras nainen myönsi minut kauniiksi, mutta selitteli, ettei hän voinut koiraan ottaa. Hän ei ole yksin kodissaan, hän asuu toisessa kerroksessa, hänellä on vanha, mukavuutta rakastava palvelija ja muuta sellaista hän sanoi.

Nämä verukkeet eivät kuitenkaan auttaneet, sillä valkoinen nainen puoleksi pakolla vaati, että vieraan oli otettava minut mukaansa.

Näin miten synkäksi vieraan muoto muuttui kuin hän ajatteli, että minä seuraisin häntä hänen kotiinsa. Tahdoin häntä lohduttaa hänen surussaan ja hiivin hil-

jaa lattian yli. Katselin sitte hänen silmiinsä ja nousin pyrkimään hänen polvilleen.

Hän ottikin minut syliinsä — hiukan kömpelösti tosin — mutta suurella varmuudella. Siihen syliin sitte laskeuduin turvallisesti levolle. Vieras ei virkkanut sanaakaan, eikä juuri kosketellutkaan minua, mutta minulle tuli kummallinen sisällisen rauhan ja varmuuden tunne levätessäni hänen sylissään. Odotin kuitenkin koko ajan, mitä nyt tapahtuisi.

Hetken perästä nousi vieras ylös, hyvästeli ja otti minut mukaansa. Kadulle tultua huusi hän ajurin ja sitte sain istua vaunussa hänen vieressään, kun ajoimme katuja pitkin. Vaunumme pysähtyi sitten portille, jonka vierellä oli matala puurakennus. Portilla istui ruskea, tuuheakarvainen pikku koira, joka alkoi minua kiivaasti haukkua. Mutta emäntäni tynnytti häntä sanoen:

»Pikku, Pikku! Älä nyt niin hauku. Tässä tulee sinulle toveri!»

Piha oli aika sievä. Huomasin siinä muutamia puita ja pensaita. Menimme pihan perälle ja kiipesimme ylös toiseen kerrokseen. Emäntäni vei minut ensin sisähuoneisiin ja sitte pieneen kamariin, jossa oli hänen oma sänkynsä. Istuin siinä sängyn reunalla ja katselin kun emäntäni hiljaa riisui ja peseytyi. Kun emäntäni tuli sänkyyn, tahdoin kiitollisuudesta nuolla hänen kasvojansa. Mutta hän työnsi minut syrjään, taputti minua selkään ja siirsi minut jalkapuoleen nukkumaan.

Minun oli siinä hyvä, rauhallinen ja lämmin levätä. Huokasin onnesta ja kiitollisuudesta. Yöllä nousin monta kertaa katsomaan uutta ystäväitäni. Hän oli punaposkinen, ystävällisen näköinen ihminen. Minä pidin hänestä paljon.

Aamulla vasta huomasin, että meillä oli muitakin ihmisiä kuin emäntäni. Ensimmäiseksi näin suurisilmäi-

sen, kalpeaposkisen tädin, joka tuli minua taputtamaan ja jonka kättä heti nuolin. Sitte tuli hän, joka kyökissä ruuan keitti ja piti huolta ruokakonttorista. Hän katsoi minua vihaisesti ja sanoi:

»Hyi toki! Tuollaisesta koirasta en minä pidä. Minä pidän vaan suurista koirista!»

Olisin mielelläni tahtonut olla suuri, sillä pelkäsin, että en pienuuteni tähden saisi jäädä tähänkään taloon. Mutta ystäväni silitti päätäni, kutsui minua luoksensa ja sanoi:

»Minulle on pikku Temppu kyllin suuril!»

Silloin tiesin, että saisin jäädä. Painoin kuononi syvälle lattialla olevan maton poimuun ja huiskutin häntääni kiitollisuudesta. Sydämeni oli pakahtua ilosta.

Mielessäni vannoin silloin emännälleni uskollisuuden kuolemaani asti.

*

Nyt alkoi minulle uusi elämä. Ensimmäiset päivät olivat niin hauskat. Minun koriini pantiin pehmeä, punainen tyyny ja harmaa peitto. Kori oli tosin hyvin pieni. Mutta pidin siitä kuitenkin paljo, kun se oli omani. Menin aina ilolla koettamaan, millaista siinä oli nukkua.

Uudessa kodissani oli paljo asioita, jotka kiinnittivät mieltäni. Tarkastin kaikki huoneet, jokaisen sopukan. Olin varovainen, että en mitään rikkoisi. — Mutta minulla oli muutamia huonoja tapoja, joihin olin tottunut. Senvuoksi sain emännältäni kerran ankarasti vitsaa. Se koski kipeästi. Mutta siitä ymmärsin, miten minun puhtaassa kodissa piti käyttäytyä. Otin tavaksi aina haukahtaa, kun tahdoin ulos, ja huomasin, että minut aina tarvitessa ulos päästettiin.

Pihassa tapasin aina sen ruskean koiran, joka ensin oli minua haukkunut. Hän asui meidän talossamme, puurakennuksessa. Hän oli sangen iloinen ja ystävällinen, mutta hänellä oli hyvin vähä minulle sanomista. Huomasin, ettei hän ollut paljo maailmassa kokenut. — Pihassa ollessani tutustuin myöskin talonmieheen, joka oli herttainen ja hyvä. Menin usein hänen luokseen vieraaksi ja minut otettiin aina ystävällisesti vastaan. Joskus hyppäsin hänen sänkyynsä ja joskus istuin hänen polvellaankin.

Vanha täti, joka asui talonmiehen luona, oli hyvä ystäväni. Eräänä kesänä, kun emäntäni oli ulkomaalla, hoiti hän minua koko ajan. Vaikka minulla silloin olikin kaikki mitä tarvitsin, istuin kuitenkin aina portilla odottaen emäntäni kotiin tulemista. Minulla oli ikävä.

No niin. Uusi elämä oli minulle alkanut. Kotona oli hauskaa. Kaikki olivat minulle ystävällisiä ja hyviä. Palvelijamme, joka ensin oli niin vihaisen näköinen, tuli päivä päivältä paremmaksi. Joskus otti hän minut syliinsäkin ja taputteli minua. Mutta kerran kun pääsin hänen syliinsä, pisti hänen rinnassaan oleva neula minua kylkeen. Sen jälkeen en enää koskaan uskaltanut mennä hänen syliinsä.

Paras mielestäni oli emäntäni syli, mutta sinne pääsin hyvin harvoin, sillä emännälläni oli aina muuta hommaa. Ei hän minuun usein joutanut katsomaankaan, vaikka sitä aina odotin.

Hauskaa oli aina kun kaunis valkoinen täti tuli meille. Hän leikki kanssani, pesi ja harjasi minua, puhdisti silmiäni ja hoiti hellästi kipeätä korvaani. Odotin häntä päiväkaudet ja kun kuulin hänen äänensä tahti tunsin hänen askeleensa portaissa, rupesin heti ilosta haukkumaan ja juoksin häntä vastaan.

Nepä päivät vasta iloiset olivat, jolloin pääsin mukaan Eläintarhaan, Kaivopuistoon tahi Seurasaarelle. Siellä sain juosta ja piehtaroida heinikossa, syödä ruohoa ja maata puiden varjossa. Mutta silloin minua peloitti kun tädit menivät jaloin mereen, sillä tiesin aina että he minutkin sinne vievät. Hirveätä oli sinne mennä, mutta hyvältä tuntui aina jälestäpäin, kun selkä oli märkä ja viileä ja käpälät puhtaat. Ilosta juoksentelin silloin nurmia pitkin ja puikkelehdin pensaikoissa.

Kun tulimme tällaisilta retkiltä, olin aikalailla väsynyt. En tahtonut osata asettua niin mukavaan asentoon kuin väsyneet käpäläni olisivat vaatineet. Käpäliäni pakotti niin, että minun täytyi niitä nuolla, vaikka olikin kova uni.

*

Kun tuli syksy, huomasin, että meidän pihaamme tuli hirveän paljo lapsia. Olin siitä pahoillani, sillä minusta olisi ollut hausempi, jos ei meillä olisi käynyt muita vieraita kuin kaunis, valkoinen täti. Mutta paha mieleni ei asiaa parantanut. Sain nähdä vähitellen, että lapset tulivat joka päivä ja olivat aamupäivät talossamme olevassa huoneustossa. Siellä oli myöskin emäntäni.

Eräänä päivänä otti emäntäni minut mukaansa sinne. Hän sanoi:

»Nyt Tempu pääsee kouluun!»

Minua peloitti, sillä en pidä koulusta enkä lapsista. Me menimme siis alas ja tulimme suureen huoneustoon, jonka salit olivat täynnä lapsia. Kullakin oppilaalla oli sievä pulpetti, jonka ääressä istui. Kun astuimme luokkaan, nousivat kaikki lapset ylös ja katsoivat minuun. Emäntäni istui luokan eteen ja minä istuin lattialle

emäntäni viereen. Siinä emäntäni puheli lasten kanssa ja minä katselin vuoroon häntä ja vuoroon lapsia. Vihdoin rupesi minua väsyttämään, kun puhelu kesti niin kauvan. Panin siis hiukan pitkäkseni ja nukahdin.

Mutta sitte yhtäkkiä nousivat lapset paikaltaan ja monet heistä tahtoivat tulla minua silittelemään. Se oli minusta hirveätä. Pelkäsin, että he polkisivat minut kuoliaaksi, niin monta heitä oli.

Eivät lapset minulle koskaan pahaa tehneet, mutta en heitä sittenkään voinut sietää, sillä he olivat aina emäntäni ympärillä. Mieluummin pysyin kotona, silloin kuin lapset olivat talossa.

Eräänä päivänä tuli Pikku meidän kyökkiin. Se oli häneltä pahasti tehty. Enhän minäkään koskaan heille mennyt. Mutta Pikku tuli, nuuski kaikki nurkat, haisteli juoma-astiani ja tarkasteli ruokani jätteet. Minä murisin hänelle osoittaakseni, ettei hän ollut tervetullut vieras, mutta hän vaan huiskutti häntäänsä. Onneksi vei palvelija Pikun pois, muutoin olisi tullut tappelu.

*

Kaunis, valkoinen täti antoi minulle aina kaikenlaista hyvää. Hän osti minulle kauniin kaulanauhan ja hauskoja leluja. Kun hän oli Pariisissa, lähetti hän sieltä minulle hyvän talvitakin ja kultahelyillä koristellun kaulanauhan. Ei yhdelläkään koiralla Helsingissä ollut sellaista takkia ja kaulanauhaa. Minä katselin itseäni peilissä ja huomasin, että olin sievä.

Kun minua aina niin pestiin, harjattiin ja koristettiin, aloin itsekin pitää enempi itsestäni. Minä olin myöskin tullut rikkaaksi. Olin saanut uuden, kauniin

korin ja uuden, hienon, punaisen peiton. Minulla oli kolme palloa, joilla sain leikkiä. Minulla oli pieni, musta, haukkuva koira, jonka valkea täti oli tuonut Tukholmasta ja minulla oli karhu, nimeltä Pekka, jonka valkea täti oli ostanut minulle. Minulla oli kauniit tyynynpäälliset, jotka olin saanut lahjaksi suurisilmäiseltä tädiltä ja korva tyyny, jossa oli valkeat, pitsillä reunustetut päälliset.

Eräänä päivänä tuli meille vallatoin, vieras koira, joka hyppäsi joka paikassa ja oli kaataa kaikki kumoon. Olin oikein suuttunut sellaisesta käytöksestä. Mutta onneksi ei koira ollut kauan meillä.

*

Menin ulos portista kadulle ja näin siellä Pikun parin muun hauskan toverin kanssa. Juoksin heidän luokseen. Samassa juoksi viereisen talon pihasta sievä, pieni koiratyttönen, Bella, johon heti ihastuin. Hänellä oli valkoinen hieno karva, kauniit silmät, kylmä sileä kuono ja lyhyt häntä. Nuuskin ja tarkastelin häntä joka puolelta. Hän oli minusta miellyttävä ja soma. Hänkin piti paljo minusta ja tuli mielellään minun seuraani, vaikka kadulla oli muitakin koiria.

Minä rakastin Bellaa. Hän oli minun morsiameni. Kun pääsin ulos yksin, juoksin hänen luokseen. Meillä oli aina hauskaa yhdessä. Joskus makasimme pihalla vieretyksin auringon paisteessa, joskus ajoimme toisiamme takaa ympäri pihan. Olisin voinut olla hänen kanssaan vaikka kuinka kauan. Hyvin mielelläni olisin ottanut Bellan meille asumaan. Mutta emäntäni katseesta tiesin, ettei hän olisi siihen suostunut.

Joskus karkasin kotoa ja menin morsiameni luo. Sieltä en muistanutkaan ajoissa kotia lähteä, vaan unoh-

duin sinne myöhään iltaan. Muistan kerran kun olin viipynyt Bellan luona kovin kauan, että emäntäni tuli minua hakemaan, oli kovin vihainen ja uhkasi antaa minulle selkään. Olisin mielelläni sanonut emännälleni kuinka paljo tuosta ystävästäni pidin, mutta en osannut puhua emäntäni kieltä.

Joskus oli ikäviä ja surullisia aikoja, jolloin minua ei päästetty sisälle Bellan luo vaikka kuinka olisin haukunnut oven takana. Minulla oli niin ikävä, niin ikävä! Jospa vaan ihmiset olisivat oikein ymmärtäneet! Silloin istuin tuntikausia jäisellä pihalla ruuatta ja juomatta odottaen ystäväni ulos pääsyä. Mutta vaikka kuinka kauan odotin, ei kaivattuni tullut. — Kerran tuli Bellan isäntä, löi minua ja heitti päälleni tervaa. Silloin pelkäsin mennä kotiin likaisena.

Mutta kun tulin kotiin, ei emäntäni minua yhtään torunut. Hän antoi minulle ensin ruokaa ja pesi sitte selkäni voilla ja saippualla.

Vaikka olin saanut näin kovia kokea, menin taaskin muutaman ajan perästä ystäväni katsomaan. Yhdessä taas leikimme ja juoksimme naapurin pihasta meidän pihaan ja meidän pihasta naapurin pihaan. Meillä oli hauskaa ja me sovimme hyvin yhteen. Ruskea Pikku, joka asui meidän pihassamme, katseli leikkejämme istuen pää kallellaan katuvierellä.

Kerran karkasin taas kodistani mennäkseni morsiameni luo. Luulin että hän olisi tapansa mukaan portilla minua odottamassa. Mutta hän ei ollut portilla, ei kadulla eikä pihassa. Odotin ja odotin, mutta turhaan. — Menin kotiin, sillä ajattelin, että hän on jossain poissa emäntänsä kanssa. — Seuraavana päivänä pujahdin aamulla varhain ystävästäni tapaamaan. Mutta häntä ei näkynyt. Menin silloin hänen kotinsa oven taakse ja haukahdin. Emäntä tuli avaamaan, puheli minulle,

pyöritteli päätään ja levitteli käsiään, vei minut sisään ja näytti paikkaa, jossa ystäväni aina oli maannut — ja alkoi sitte itkeä.

Minä ymmärsin, että ystäväni oli kuollut.

Palasin kotiin suru mielessäni. Menin hiljaa emäntäni kirjoituspöydän alla olevalle tyynylle ja olin siellä liikkumatta koko päivän. Suruni oli syvä ja loppumaton. Paras iloni oli poissa.

Bellan kuoleman jälkeen en ole enää voinut kehenkään tyttöön mielistyä. Hänen kuvansa on aina sydämessäni. Minulla on ollut ohimennen monta tuttavaa, mutta yksikään ei ole painunut tarkemmin mieleeni.

Olen tullut siihen päätökseen, että elämän onni on lyhyt.

*

Minulla on hyvä muisti. Jos minua jostain asiasta torutaan, jääpi se aina mieleeni. Jos minulle jotain käsketään, muistan sen hyvin. Emäntäni, valkoinen täti ja myöskin suurisilmäinen täti käyvät usein hautausmaalla. Muistan hyvin, millä haudoilla he aina pysähtyvät. Juoksen aina edeltäpäin ja odotan heitä tutuissa paikoissa.

Osaan hyvin yksin mennä valkoisen tädin luo. Juoksin sinne kerran yksin, mutta kun en osannut avata ulko-ovea, en päässyt sisälle, vaan täytyi palata kotiin.

Olen mustasukkainen. En salli, että vieraat ihmiset ottavat emäntääni tahi muita tuttaviani kädestä. Se suututtaa minua. Mitä niiden tarvitseekin aina käteen tarttua.

En myöskään voi sallia, että ihmiset lyövät toisiaan. Tahdon että kaikki elävät rauhassa ja sovinnossa. Kovaäänistä puhetta ja riitaa pelkään aina. — Huomaan heti, jos emännälläni on suruja ja huolia. Huomaan, milloin

hän on itkenyt. Silloin tahtoisin häntä lohduttaa, jos osaisin. Menen hänen luokseen ja pusken häntä polveen. Mutta hän ei minua huomaakaan.

Joskus olen pahalla tuulella enkä jaksa olla iloinen ja leikkiä. Silloin olen sairas. Minun vatsani on joskus kipeä, joskus pakottaa jalkojani, joskus taas on minulla hammastauti. Kaulassani on kasvi, jota eivät vieraat huomaa. Sekin minua usein vaivaa.

Minun etukäpälöittäni yhteen varpaaseen tulee joka kesä uusi kynsi. Käpäläni ovat kynnentulon aikana hyvin hellät ja niitä minun täytyy yhä nuolla. Kerran tahtoi emäntäni minua auttaa ja koetti ottaa hohtimilla irtonaisen kynnen pois. Huusin kovasti, sillä se teki hirveän kipeätä. Kynsi ei irtautunut ja käpäläni oli sen jälkeen kauan kipeänä.

En ymmärrä, miksi minun hännässäni on yksi paikka, jossa on lyhyempi karva kuin muualla. Olen sitä koettanut nuolla, mutta ei se sittenkään kasva.

*

Meidän pihassamme on pieni puutarha, jossa kasvaa puita, pensaita ja kukkia. Pikku lintusia istuu visertelemässä puiden oksilla. Joskus olen niitä lystikseni haukkunut, vaikka emäntäni on minua kieltänyt. Mutta enhän minä niille mitään pahaa tee. En myöskään koskaan viitsi ahdistaa kyyhkysiä, joita aina lekottelee meidän pihallamme päivän paisteessa. Kun siellä makaan, annan heidän tepastella ympärilläni ja katselen heidän menoaan. Jos heitä joskus hiukan pelästyän, on se vaar hauskuuden vuoksi.

Kissoista en pidä. Olen monta kertaa ajanut meidän pihasta kissan pois. Kerran sylki kissa minua silmille.

Ajoin sitä takaa, sillä ajoin sen purra kuoliaaksi. Mutta kissa juoksi naapurin kellarin luukusta sisään.

Joskus olen nähnyt rotan kadulla, mutta en ole sen kimppuun viitsinyt käydä. Se on mielestäni outo ja ruma eläin.

Kärpäset minua kesällä kiusaavat. Ne pakkautuvat silmiini ja korviini ja purevat minua kaulaan ja selkään. Kesä olisi muutoin hauska, jollei noita kiusankappaleita olisi. Minä rakastan lämmintä aurinkoa ja loikoilen mielelläni ruohossa silloin kun päivä paistaa täydellä terällä.

Talvella taas on minulla sanomattoman hauskaa takkavalkean edessä. Minä kuljen huoneesta huoneeseen uunien lämmitessä. Silloin on kodissa niin leppoisaa ja ihanata. — Kun talvella menen kauniin, valkoisen tädin luo, tekee täti heti minua varten takkaan valkean ja nostaa sänkynsä alta minun oman viheriän tyynyni takkavalkean eteen. Siinä minä taas lepäilen ja nautin elämän ihanuutta. — Kaunis täti laulaa minulle usein. Joskus on hänen laulunsa niin surullista, että minun täytyy siihen yhtyä. Mutta siitä ei täti pidä. Hän vie minut heti toiseen huoneeseen ja sulkee oven. Silloin on minulla ikävä.

Usein emäntäni istuu ja kirjoittaa tuntikaudet. Silloin makaan minä hiljaa kirjoituspöydän alla, että en häntä häiritsisi. Kun emäntäni näin on kotona työssä, tuntuu minusta hyvin turvalliselta.

Aina kuuntelen minä tarkkaan, kuulenko askeleita portaissa. Jos kuulen ala-oven avautuvan, tulen heti levottomaksi ja alan haukkua. Emäntäni toruu minua usein tästä. Mutta tätä tapaa en voi jättää. Minun täytyy pitää huolta siitä, etteivät vieraat ihmiset saa tulla kotiini talonväen tietämättä. Se kuuluu virkaani.

Eräänä aamuna kadulle tultuani näin koiran, jolla oli ruskeat, nahkasta tehdyt päitset kuononsa ympärillä. Katselin häntä ihmetellen ja menin häntä haistelemaan. Ihmettelin, mitä tämä tarkoitti. — Vähän ajan perästä tuli useita koiria ja niillä kaikilla oli samanlaiset päitset. Minä yksin olin ilman.

Olisin kernaasti tahtonut myöskin saada tuollaiset päitset kun toisilla koirilla oli. Mutta päivä kului toisensa jälkeen eikä emäntäni eikä valkoinen täti minusta mitään huolineet. Ajattelin jo suruissani, että en koskaan saisi sellaisia päitsiä kuin muilla koirilla oli, vaan saisin elämäni läpi kulkea kaulapannalla, jota koiristi silkkinen nauha. — Mutta olin suuresti erehtynyt. Eräänä päivänä tulivat tädit luokseni, ottivat minut mukaan kauppapuotiin ja minulle ostettiin hienot päitset, vielä sievemmät kuin muilla koirilla oli. Kun tulin kadulle päitset päässäni, olin hyvin onnellinen. Pidin pääni korkealla ja huiskutin häntääni. Tahdoin näyttää maailmalle, että minäkin seurasin aikaani.

Oikeastaan eivät päitset ole niin mukavat kuin sitä edeltäpäin uskoo. Ne painavat kuonoa ja estävät suuressa määrin paikkojen nuuskimista ja ympärille katselemista. Mutta mitäpä ei hyvin kasvatettu koira tekisi muodin tähden! Ei sovi antaa syrjäisten vaikeuksia huomata. On oltava tyytyväinen kaikessa.

*

Eräänä kesäpäivänä makasin yksin pihassa. Emäntäni oli poissa matkoilla, kaikki tädit olivat poissa ja talonmieskin oli askareillaan. Portista tuli silloin sisälle mies sotilaan puvussa. Rupesin haukkumaan, ilmoittaakseni, että taloon tuli vieraita. En ymmärtänyt, että olisin missään vaarassa. Mutta mies tarttui niskaani

kiinni ja nosti minut syliinsä, kantoi minut nopeasti katuja pitkin ja vei minut suureen keltaiseen taloon. Siellä oli paljo miehiä, joiden puhetta en ymmärtänyt. He tarjosivat minulle ruokaa, mutta en sitä huolinut. Odotin iltaa ja toivoin pääseväni kotiin. Mutta ilta ja yö tulivat, eikä minua päästetty yhtään ulos.

Seuraavana päivänä olin sairas surusta. Minulla oli ikävä. Pelkäsin, että en koskaan kotia pääsisi. Koko päivä kului. Minä makasin puolipimeän huoneen lattialla likaisella matolla. Väliin tuli mies minua silittelemään, ja toisetkin miehet minua hyväilivät.

Illan tultua kuuli herkkä korvani tutun äänen. Toivo heräsi mielessäni. Hyppäsin pystyyn ja aloin kiivaasti haukkua. Minua kiellettiin ja lyötiin. Mutta haukuin yhä kiivaammin. Kuulin riitaa oven ulkopuolelta. Kuulin sanottavan: »Koira on minun!» — »Eipä,» huusi kotini talonmiehen ääni. »Näyttäkää koira tänne!» Ovi kiskaistiin auki — ja minä ryntäsin talonmiehen syliin.

Olin pelastettu.

Sydämeni sykki ilosta kun talonmies kantoi minut kotiin. Olin onnellinen hänen sylissään, sillä tiesin olevani turvassa. Vasta kotipihalle tultuani pyysin päästä maahan.

Voi, miten kauniilta kaikki kotona näytti ja miten rakkaat kaikki paikat olivat. Katselin kaikkea uudella ihastuksella ja sydän täynnä onnea laskeusin levolle omaan koriini.

Tämän tapauksen jälkeen olen aina pelännyt miehiä, joilla on sotilaspuku. Kun näen heidän tulevan, kierrän kaukaa, enkä koskaan menisi paikkaan, jossa heitä on. Heihin en voi luottaa. Se on kokemukseni.

*

Suurimpia huveja mielestäni on kärryillä tahi reellä ajeleminen. En ollenkaan voi ymmärtää, miksi eivät ihmiset ajele, vaikka valjastettuja hevosia seisoo aina katujen kulmissa. Olen huomannut, että jos yksin nousen istumaan johonkin vaunuun tahi rekeen, ei hevonen lähde liikkeelle, mutta jos joku ihminen tulee kanssani, niin heti ajuri läiskäyttää piiskaa ja hevonen alkaa juosta. Ihmisten sijassa minä ajaisin aina, sillä se on niin mukava kulkukeino: saapi vaan istua kaikessa rauhassa ja matka kuluu itsestään.

Kadulla kulkiessa on monta vaaraa vältettävä. Kaikista pahimmat mielestäni ovat raitiovaunut, joiden nitiseminen ja natiseminen koskee kipeään korvaani. Niitä vältän sellaisella huolella, että se herättää tuttavissani naurua. Mutta minä ymmärrän, että on parempi katsoa kuin katua. — Vaikeampi on välttää automobiilejä, jotka kulkevat kaikilla kaduilla ja tulevat kaikilta haaroilta. Monta kertaa olen ollut suuressa vaarassa joutua auton alle. Valkoinen täti on minua monta kertaa torunut ja lyönytkin varomattomuudestani. Mutta minun on niin vaikea muistaa hänen vaatimustaan, juosta aina katukäytävällä, kun keskellä katua on kaikenlaista hauskaa minua varten. Senvuoksi juoksen usein keskelle katua toruista huolimatta.

Eivät ihmiset voi ymmärtää, miten viisas minä olen ja miten hyvin voin välttää vaaroja ollessani yksin kaupungilla. Mutta kun olen ihmisten kanssa, häiritsevät ne jonkun verran tarkkaavaisuuttani.

Minä tunnen emäntäni äänen ja kuulen kaukaa, kun hän minua viheltää. Kun emäntäni myöhään illalla tulee kotia, tunnen hänen askeleensa ja tiedän millä äänellä hänen avaimensa helisevät. Joka aamu varhain menen hiljaa katsomaan kun emäntäni vielä sängyssään nukkuu.

Kaikki kodissa ovat minulle hyviä. Emäntäni on kuitenkin paras. Kun hän päätäni silittää, olen täydellisesti onnellinen.

*

Joskus on meillä vieraita, jotka tarjoavat minulle sokeria ja imeliä pikku leipiä. Mutta niitä en voi syödä. Työnnän ne aina kuonollani maton alle piiloon. En pidä mistään makeisista. — Syön ainoastaan yhdesti päivässä ja minulle maistuu paistettu liha ja kala, koiran leipä, perunat ja vihannekset. Luut ovat hyvää jälkiruokaa, mutta paras on kuitenkin kahvi, jota aina saan hiukkasen ruuan päälle.

*

Äskettäin olen päässyt siitä selville, että tämä talo on minun omani. Pikku on vuokralainen. Hän käyttäytyy joskus sopimattomasti meidän rappusissa ja minä olen häntä siitä kurittanut. Mutta hänellä on liian paksu turkki. Saan suuhuni vain pitkiä karvoja.

Viime aikoina olen yhä enemmän tullut sellaiseksi, että en välitä toisista koirista. En viitsi juosta enkä leikkiä heidän kanssaan. Kun he minua lähestyvät, käännän heille selkäni. Jos he pakkautuvat minua nuuskimaan, rupean murisemaan ja nostan selkäkarvani pystyyn. Silloin he minut jättävät rauhaan.

Rauha ja mukavuus on minulle pääasia elämässä.

Meillä on nyt uusi palvelija. Hänestä pidän paljo, sillä hän on minulle hyvä. Minä nukun yöllä hänen kanssaan samassa huoneessa. Kun minulle talviöinä tulee kylmä, nousen koristani ja menen häntä herättä-

mään. Silloin tulee hän minua peittelemään ja taas on minulla lämmin ja hyvä olla.

Joskus menemme kävelemään hänen kanssaan ja meillä on yhdessä hyvin hauska. En salli, että kukaan tulee hänen lähelleen; jos joku kättelee häntä, rupean kovasti haukkumaan.

*

Tällaiset ovat olleet lyhyen elämäni vaiheet. Kun vanhaksi tulen, voin silloin varmaankin enemmän kertoa. Tälläkertaa on tässäkin nyt jo kylläksi.

ESIVANHEMPAIN PERINTÖ.

Suomi on suloinen maamme
Armahin asuinsijamme.
Siinä suora suomenkansa,
Kansa karu, kylmän tuttu,
Korpiansa kuljeksivi,
Soitansa samoelevi.
Kaataa karhun karjan tieltä
Suden suistavi salolta,
Iskee nuolen ilvekseenkin,
Tuhoavi turman tuojan.
Kaataa korven kaskimaaksi
Puut on polttavi poroksi.
Siihen kylvävi jyväsen,
Kahden puolen kannon juurta.
Kun on kylvö korjattuna
Saatuna sato ihana,
Karjan aholle ajavi
Pienen lauman laitumelle
Kiertämähän, kulkemahan —
Kortta, kartta katkomahan. —

Ihana on isänmaamme
Kaunis kallehin kotimme.
Se on vaivoin viljeltynä,
Huolin hellin hoideltuna.
Kallis on perintö-pirtti,
Kallis multa pirtin päässä,
Kallis kaivo kartanolla,
Sauna salmen rantasella.
Mi onpi rakasta meillä,
Se on maammon antamata,
Mikä kallehin kodissa,
Taaton on perintö pyhä.

Hyvä heimon on eellä,
Hyvä lasten leikutella,
Kaunihilla kartanoilla,
Suurten peltojen pihoilla.
Hyvä on kättä käänätellä,
Hyvä laskea latua,
Ennen emon laskemata,
Vaarin vanhan viittomata.

Suot on Suomen suunnattomat,
Nevat laajat ja laveat;
Niissä on väen vääntämistä,
Niissä kurjan kulkemista.
Monet polvet poikinensa
Kuoli soiden kuokinnassa,
Vaipui työssä vaikeassa.

Ei oo helpolla eletty,
aiskuteltu, loikoeltu
Suomen piilopirttisissä,
Salon saunoissa salassa.

Esi-isät ennen meitä,
Aimo äidit aikanansa,
Karun maamme kaunistivat,
Suomen sorjaksi tekivät.

Eipä aikoa kysytty,
Tutkieltu tuntiloita;
Hiki vuoti helmilöinä,
Vaiva virtoina valuvi.

Mitä meille muistoloista?
Mitä perinnöt puhuvi?

Vakavat on vaatimukset,
Vaarin vanhan kalmistosta.
Huokaukset hyvän äidin,
Nousee kuulla kummun alta:

Vaalikaatte, valvokaatte,
Hoitakaatte, holhokaatte,
Ettei entinen häviä,
Työmme tehty tyhjäksi muutu.

Jatkakaatte, jaksakaatte,
Voimin vastus voittakaatte,
Innoin tehkääte iloa,
Käsin kaksin kaunistusta.

Kylväkäätte, kyntäkäätte.
Kuokkikaatte, kaivakaatte,
Laajentakaa laitumia,
Peltoja pidentäkäätte.

*Minkä hyöritte hyvässä,
Sen paha paeta saapi:
Minkä teette siunausta,
Siihen ei pysty kiero kirol!*

VÄINÖ KIVEN HAUDALLA.

Alulla vast' oli elämän aamu,
Hymyili maailma vastaan.
Hellästi isä ja hellästi äiti
Hoitivat, vaalivat lastaan.

Koulussa kimmelsi tiedon liekki
Hymyili toveriparvi.
Elo on onnea, riemua suurta,
Ruusuja onnensarvi!

Tuonipa tuosta ohitse kulki,
Kävi kierten, kaartein,
Otti äidiltä pojan parhaan,
Isältä ilon aartein.

Tuonen tuville poikasen johti,
Manalan nurmikoille,
Autuuden ikiautereihin,
Hienoille hietikoille.

Siellä nyt Väinö kävelepi
Tuonen rannikoilla,
Kanssa hyvän, rakkaan Luojan,
Kukkais-kartanoilla.

Murheessa seisoo ystäväjoukko
Haudan partahilla,
Kukkia kylvävät kummun päälle
Kastavat kyynelillä.

UIMARETKI.

(Tositapaus.)

Nyt uimahan lapset kiiruhtaa,
Vesi vallaton rannalla vaahtoa;
Kas aallot kun pauhaa,
Ne rantahan lyö —
Pian tulee pimeä yö.

Käy korkea aallokko kuohuen,
Siis lapset leikkien keskelle sen;
Ja sydän on sorja,
Se ilosta lyö. —
Pian tulee pimeä yö.

Vaan keskellä aallokon voimakkaan
Kävi kaunehin kaikista kuolemaan.
— Oi murhetta mustaa! —
Suru haavoja lyö.
Jo saapui pimeä yö.

»PIENET POJAT.»

Pienet pojat riehuvat
ja vallattomina teuhaa,
keksivät leikit hupaisat
ja lumihangessa peuhaa.

»Pienet pojat» kasvavat
ja aikamiehiksi varttuu.
Toimet tulee vakavat
ja suruja yhä karttuu.

»Pienet pojat» harmaantuu
ja aika hartiat taittaa.
Elämä iltaan kallistuu
ja kohtalo hautaa laittaa.

ÄITI HAKEE KADONNUTTA LASTAAN.

Pois on armas tyttöseni,
Poissa pikku tähtisilmä.
Poissa helmi hellä multa
Lemmikkini lempeäinen.
Pois on oma orvokkini,
Kadoksissa kieloseni!
— Mistä löydän mä omani,
Lummekukan kultuisimman?
Mistä löydän marjaseni,
Mansikkani mieluisimman?
— Juoksenko ahoa tuota,
Kylmän viiman vihmomata?
Vaiko kuljen kuusikossa,
Hongikossa huojuvassa?

Juoksen ahot pitkin, poikki,
Samoan havuiset harjut,
Etsin lehdot lemmikkiä,
Lahdet lummekukkaistani.

— Löydätkö ma marjaseni,
Tyttöseni tähtisilmän?

Jopas keksin kieloseni,
Kanervaisen kaunehimman,
Armahimman aarteheni,
Kukkaseni kultaisimman.

Kotihini kohta kannan,
Kodin lämmön lietsojaksi,
Valkean virittäjäksi,
Armahaksi auringoksi.

ORPO.

(Tositapaus.)

Illan hämärässä
Astuin yksinään.
Tiellä laihan, kurjan
Pienen pojan näin.

Allapäin hän kulki
Hattu otsallaan,
Tuijottaen katsoi
Kadun kamaraan.

»Päivää», sanoin hälle,
»Minne matka on?»
»Mitä?» kysyi arka
Katse onneton.

»Miksi ystäväni
Kuljet allapäin?»
Silmät minuun luoden
Poika vastas näin:

Орго.

(S. H.)

»Yksin maailmahan
Eilen vasta jäin.
Siksi etsin turvaa
Maailmasta näin.

Eilen vietiin äiti
Haudan povehen.
Olen perheestämme
Yksin viimeinen.

Kaikki siskot kuoli,
Kuoli isäkin —
Saatoin heidät kaikki
Kirkon multihin.

Kyllä sinne kohta
Munkin tieni vie.
Tauti sama mulla
Toki myöskin lie.»

Yskäs, rinta nousi,
Kuuma veri vuo
Huuliltansa vieryi — — —
— »Minun auttaa suo!»

Kaatui; koetin nostaa.
Myöhä apu on!
— Omiensa luokse
Pääsi onneton.

PIENI PESÄ.

(Muistelma Harzista.)

Mä kaukana olin vieraalla maalla
Ja löysin linnun pesän.
Sen tieltä poimin ja muassani
Se matkusti koko kesän.

Niin pieni onpi se pesänen,
Rajuilma sen irti kiskoi,
Tuo turmiotuuli, mi taivutti puut,
Ja kukkaset kumpuun viskoi.

Se on pikkusen linnun asunto
Niin suurella vaivalla luotu.
Siinä puuhaa ja työtä ollut on,
On kaukaa ainehet tuotu.

Se pesä on pieni ja pehmoinen,
On lempeät lehdet alla,
On vuode peitetty untuvin,
On sammalet reunamalla.

Jos voisitte tulla katsomaan
Sitä pienen linnun pesää!
Se on kauniina tässä pöydälläni
Ja muistuttavi kesää.

HIIRTEN ILO.

Hei riemua, helaa!
Hiiret piippien pelaa.
Suut ne hymyy,
Korvat lymyy,
Sääret ilmoja selaa.

Mikä syynä on tähän
Ilohon, elämähän?

Kissa kuoli,
Loppui huoli!
Tuli meille
Hilkkareille
Elon iloinen puoli!

Paradiisi on täällä
Kummun kultaisen päällä!

KEVÄT.

Kevään voima maasta uhkuu,
Kummut, kentät vihannoi,
Puissa aukee lehtisilmut,
Leivon laulu yllä soi.

Ihana on meidän maamme —
Oisko maata armaampaa?
Sille työmme antakaamme,
Se on suomalaisten maa.

Maahan pantava on siemen.
Kansa herää kevääseen:
Lapset herää Suomenniemen
Yhtyy työhön yhteiseen.

Suomen koti. Siinä sampo —
Sille arvo antakaa.
Siitä kerran uuden kevään
Kasvu kaunis kohoaa.

KESÄPÄIVÄ.

Kaunis on ilma,
Aurinko loistaa;
Mielestä pilvet
Kaikki se poistaa.
Huoleni haihtuu,
Riemuksi vaihtuu.
— Kukkaset kentän
Suloa suovat,
Huojuvat heinät
Tuoksuja tuovat.
— Ilma on kevyt,
Lempeä, lauha.
Luonnossa suuri
Taivaan on rauha.

LASTEN RAKENNUKSET.

(Valmistavan koulun piha.)

Nytpä meillä hauska on,
Lunta tupruttaapi.
Puhtoisen, valkoisen
Puvun seutu saapi.

Joutuhun kouluhun,
Siellä piha hohtaa,
Siellä kaikki toverit
Meitä kyllä kohtaa.

Suuria linnoja
Sinne valmistamme,
Oman maamme onnea
Niillä puolustamme.

Vaikeita aikoja
Jospa Suomi saapi,
Valistuksen linnoja
Nuoret valmistaapi.

TALVEN ILOT.

Suuria linnoja
Onpi koulun pihassa;
Siell' on salit, porstuat,
Käytävät niin mukavat;
Siell' on sohvut seinämällä,
Hienot korut käytävillä.
Herkuina on lunta hyvää,
Monta pientä jäistä jyvää;
Rahoina on paperia
Karamellin kuultavia.
— Huonehet on tilavat,
Puhtahat ja vilpoiset;
Ikkunoista loistaa valo.
Katolla on lippu jalo:
Suomen lippu leijuaa,
Sitä kaikki seuratkaa!

JOULULAULU.

Joulu jo saapuu
Riemua tuoden,
Rauhaa ja onnea
Kaikille suoden.

Rauhaa ja onnea
Ihmisten mieliin,
Ylistyslauluja
Kaikkihin kieliin.

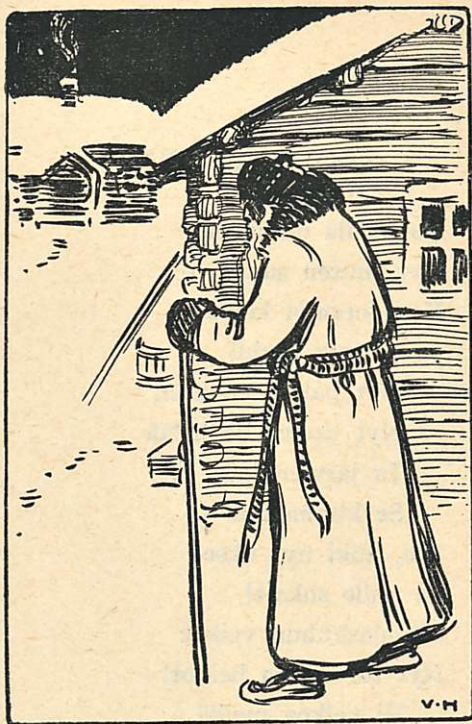
Maailman ääriin
Lahjansa jakaa.
Armahat antimet
Kaikille takaa.

Onnea nauttia
Suloista saamme,
Sisäistä onnea,
Kaihoamaamme.

Ylistyslauluin
Kiitämme kerran,
Armoa runsasta
Taivahan Herran.

KOULU LOPPUI!

Ilo meillä on juuri
Nyt suuren suuri, —
Kun loppuvi koulu,
Ja joutuvi joulu!
Nyt pakkanen elää,
Nyt tiuvut ne helää
Ja järvien jää
Se kimmeltää! —
Hei, auki nyt ukset
Ja esille sukset!
Mäenlaskuhun veikot
Nyt terveet ja heikot!
Ei pelkoa meillä
Oo jyrkillä teillä.
Läpi ilmojen huimasti kiidetään
Ja lintujen lailla liidetään.

Joulun edellä.

(S. H.)

JOULUN EDELLÄ.

Hiljaa illan hämärässä
Joulu-ukko kulkee;
Pimenevi metsän rinne,
Yöhön seudun sulkee.

Ukko hiipii tupasien
Pienosien takaa;
Kuuntelevi, katselevi,
Muoto hällä vakaa.

Tähän aikaan ukolla
On yllin kyllin työtä,
Täytyy olla liikkeellä
Päivää sekä yötä.

Muistiin kaikki Matit, Maijat
Ottaa täytyy tarkoin.
Varat myöskin lueskella
Yksin pennin, markoin.

Ettei kukaan ilman jäisi
— Siinä ukon huoli. —
Ettei lahjat väärin menis
— Siinä toinen puoli.

Hiljaa kulkee ukko-kulta
Illan hämärässä.
— Lapset unta ihanata
Uinuu lämpimässä.

NIMIPÄIVÄ.

Yksinäytöksinen näytelmä.

JÄSENET:

Aino	}	Yhteiskoululaisia.
Alma		
Marja		
Martta		
Matti		
Lauri		
Äiti, Ainin äiti.		

(Koulutytön lukuhuone. Keskellä pöytä ja tuoleja. Vasemmalla ovi. Perällä ikkuna.)

I KOHTAUS.

(Aino, Alma, Marja, Martta, Matti ja Lauri.)

AINO: Katsokaapas, mitä minä sain isältä nimipäivälahjaksi! *(Ottaa kartan pöydältä ja avaa sen.)* Tämä on kerrassaan ihana! Eikö ole?

ALMA: Ai, kuinka kaunis. Annappas tänne, kun oikein katsomme. *(Panee kartan pöydälle ja levittää sen toisten eteen. Kaikki kerääntyvät ympärille.)* Voi ihmettä, miten selvästi kaikki näkyy. Katsokaapas noita virtoja ja vuoria! Niitähän ei ole vaikea löytää. Ja

kaupunkeja ja alankoja — ja katsokaas, rajoja. Voi, voi, jos minulla olisi tällainen kartta, niin kyllä osaisin maantiedettä.

AINO: Nyt olen minäkin luvannut isälle lukea aina maantiedeläksyni kunnollisesti. Viime todistuksessa minulla oli 7, mutta nyt minä hankin kympin että paukahtaa!

MATTI: Annappas Alma tännekin päin sitä karttaa. (*Ottaa kartan. Selaailee*). Jospa kerran pääsisi matkustamaan ympäri koko tämän maailman ja saisi nähdä Amerikat ja Aasiat. Se vasta jotain olisi.

LAURI: Jopas sinä Matti pitkälle pyrkisit. Jos minä pääsisin edes Alankomaille, joista opettaja eilen kertoi. Tahtoisin nähdä Alankomaiden lakeat rannat, marski-alueet, padot ja kanavat. Ja se kukkainviljelys olisi kummaa nähdä ja tuulimyllyt — ja vielä ahkerat ja puhtaat alankomaalaiset.

MARJA: Minä tahtoisin Välimerelle, sillä siellä näkisin merkillisiä asioita. Jo Italiassa saisin syödä rypäleitä ja appelsiineja, katsella tultasuitsuavaa Vesuviusta ja ihanata Neaappelia. Rooman katakombeissa kävelisin kynttilä kädessä ja Carrarassa kulkisin marmorilouhoksissa. Sitte minä katselisin kaikki kauniit kirkot koko Italiassa ja entäs kaikki taulut ja muut taideteokset.

MATTI: Etkös haluaisi siellä ratsastaa aasilla ja syödä lämmintä makaroonia katumyyjiltä?

MARJA: Sitä myöskin. Mutta gondoolilla tahtoisin soudella kauniina kesäiltana ja kuunnella kuinka Italia-laiset soittavat ja laulavat.

LAURI: (*Ottaa kartan ja selailee.*) Ei mutta, katso-
kaapas tätä Sveitsin karttaa. Oikein tästä innostuu.
Aivan jääkentätkin näkyvät. Ja tuossa on Jungfrau
Bernin alppien jääkenttäin keskellä. Ja tuolla Rigi!
Sinne minä tahtoisin nousta hammasrataa pitkin ja kat-
sella sieltä yli Vierwaldstätter järven.

AINO: Minä menisin mieluummin Bernin alpeille —
ja menisin jalan — sillä minä tahtoisin kaikki nähdä:
kylät ja niityt, paimenmajat ja juusto-aitat, jäävirrat ja
alppiruusut. Mitä sitä näkee junan akkunasta! Hui hai!
Kun minä kerran sinne pääsen — jos pääsen — niin
kuljen sauva kädessä omin jaloin, lepäilen vuoristoläh-
teiden vieressä ja juon vettä niistä.

MARTTA: Ottakaapas esille Afrikan kartta! Mitä,
etkö löydä? Annappas tänne! (*Ottaa kartan ja avaa
Afrikan.*) Afrikaan minä haluaisin! Siellä vasta olisi
oikein »fiiniä»! Siellä saisin istua ylhäällä kamelin se-
lässä ja ratsastaa erämaan halki.

LAURI: Mutta siitä kuuluu tulevan merikipeäksi.

MARTTA: En minä tule. En, ihan varmasti, en!
Minä kävisin erämaassa ja pyramiideilla! Siellä olisi
niin kuuma, niin kuuma! Minä rakastan kuumuutta! —
Ja sitte minä menisin kameliani juottamaan Niilin vir-
ran varrella ja istuisin siellä palmujen siimeksessä ja
söisin taateleja! Aah! Se olisi jotain se!

ALMA: Mutta muistakaapas vähän niitä ihania Reinin
rantoja, joilla on kauniita vanhoja linnoja ja linnojen
ympärillä viinitarhoja. Sinne minä menisin. Ja lopuksi
kiipeisin Kölnin tuomiokirkon torniin. (*Ottaa kartan.*)

LAURI: Ja laskeutuisit sieltä lentokoneella alas.

ALMA: Hui, en toki hirviäisi. Torniin kuuluvat vievän niin kapeat portaat — — huh! Mutta lentokoneella, huu, se olisi hirveätä!

MATTI: Eiffeltorniin minä tahtoisin, sillä sieltä näkee koko Pariisin. Se vasta olisi jaloa!

AINO: (*Ottaa pöydältä pussin ja tarjoaa sitä kaikille.*) Olkaa hyvät! Hiukan karamellia — vaikka ne ovatkin vaan suomalaisia.

ALMA: Tosiaankin. Me olemme todentotta tyhmiä, kun ajattemme ja puhumme vaan muista maista ja meidän oma maamme on niin ihana! Antakaapas se kartta tänne. Katsotaanpa Suomenmaata!

AINO: Niin — se on asia, joka on kerrassaan murheellinen! Heti kun tämän kartan sain, niin huomasin, ettei siinä ole ollenkaan erityistä Suomen karttaa, niinkuin on kaikkien muiden maiden kartat.

MATTI ja LAURI: Eikö ole?

AINO: Ei, siinä ei ole. Silloin minä ajattelin, että meidän pitää kaikkien ruveta niin ahkeriksi ja tehdä niin pontevasti työtä oman maamme hyväksi, että me saamme senkin mukaan Atlaskarttaan!

MATTI: Totisesti! Mitä se on, ettei Suomi ole kartassossa! Kuinka ne voivat sellaisen kartan tehdä. Missä maassa se on tehty?

AINO: Saksanmaalla, ja painettu Berlinissä.

MATTI: Ja eivät senvertaa tiedä! Kun minä tulen suureksi, niin kirjoitan siitä asiasta kirjoituksen Saksan-

maan etevimpään lehteen. Se täytyy saada paranne-
tuksi. Eihän sellaista voi sallia.

AINO: (*Tarjoaa karamellia.*) Ottakaa vielä! — On
niin hauskaa, kun tulemme suuriksi ja osaamme saksat
ja ranskat. Kyllä se on niin hirmuisen lystiä! Matista
tulee varmaan professori.

MATTI: Ehkäpä, niin olen vähän ajatellut.

LAURI: Ja minusta tulee insinööri. Tulen sähkö-
insinööriksi ja laitan komeat valot kaikkialle Helsingin
kaduille. Tulee silloin valoisa kuin päivällä ja sähkö tulee
niin halvaksi, että joka perheellä on kodissaan sähkövalo.

MARTTA: Mutta minä tulen lääkäriksi ja perustan
oikein suuren sairaalan lapsia varten. Ja sinne pääsevät
kaikki sairaat, köyhät lapset ilmaiseksi ja heillä on
siellä hyvä olla; hyvät ja lämpimät sängyt . . .

ALMA: Minäpä rupean opettajaksi. Minusta on sitte
niin hauskaa aina iltapäivällä istua vihkoja korjaa-
massa ja katsella mitä virheitä lapset ovat tehneet.
(*Panee kartan pöydälle.*)

AINO: Mutta minä tahdon tulla rouvaksi. Rouvat
saavat aina kaikki määrätä ja heitä kunnioitetaan aina
enemmän. Ja sitte minä saan käydä kokouksissa ja juh-
lissa. Se on minusta niin hauskaa. (*Tarjoaa karamellia.*)
Ka, ottakaa nyt vaan. Vielähän tässä on.

LAURI: Näitä suomalaisia karamellia. (*Ottaa.*) Suomi
on sentään meille kaikista rakkain. Hauskaa olisi
päästä katsomaan Imatran kuohuja ja Punkaharjun
kauniita näköaloja. Ja jos pääsisi Aavasaksalle ja
Kuusamoon, se vasta olisi poikaa!

MARTTA: Kun minä tulen suureksi, niin lähden Suomen ympäri kulkemaan, — vaikka keppi kädessä, jos ei muu auta. Ovathan suomalaiset vieraanvaraisia, antavat minulle varmaan leipää ja saunaa ilmaiseksi.

MATTI: Lähdemme kaikki yhdessä! Todellakin. Tehdäänpäs päätös. Kun pääsemme ylioppiaiksi, niin lähdemme kävelyretkelle Suomen merkellisimpiin paikkoihin. Pannaanko peukalot yhteen? (*Ojentaa peukalonsa.*)

AINO: Olkoon menneeksi. (*Panee peukalonsa Matin peukalon viereen.*)

ALMA, MARTTA, MARJA ja LAURI: Samapa se. Päätetty ja pidetään! (*Panevat peukalonsa Matin peukaloon.*)

ÄITI: (*Tulee vasemmalta.*) Hyvää iltaa lapset! (*Kättelee kaikkia?*) Joko olette aloittaneet leikinne?

AINO: Emme ole vielä. Me olemme keskustelleet vakavia asioita.

ÄITI: Vai niin. Se on oikein. Siitä minä pidän. Ja sellaisista lapsista, jotka jo teidän ijällänne vakavia asioita keskustelevat — niin, niistä tulee kerran kunnan työntekijöitä isänmaalle.

AINO: Matista tulee professori ja Laurista insinööri — —

ÄITI: Pääasia on, että jokaisesta tulee jotakin. Sillä kaikenlaisia työmiehiä ja naisia tarvitsee meidän maamme.

MARTTA: Eikös ole hyvä, että on lääkärejäkin. Eikös ole, täti?

ÄRTT: Onhan toki. Lääkärin toimi on jalo ja ylevä toimi. Siihen tulisi monen ruveta.

AINO: Martta tulee lääkäriksi.

ÄRTT: Se on hyvä se. Jumala vaan aikomuksenne siunatkoon! — Mutta, hyvät lapset! Lähtekääpäs nyt ruokasaliin. Siellä on nimipäivärinkeli ja kahvipöytä. Ettekös tunne jo kahvin ja tuoreen leivän hajua.

MATTI ja LAURI. Kiitoksia täti!

ALMA, MARJA ja MARTTA: Täti on aina niin hyvä. (Näiaavat.)

ÄRTT: Kun tädillä on niin hyviä lapsia.

AINO: Äiti! Meillä on ollut niin hauskaa! Niin hauskaa! Niin hauskaa! (Ottaa äitiänsä kaulasta.)

ÄRTT: Se on hyvä, lapseni. On onnellista, että sinulla on niin hyviä tovereja. Sinun tulee panna suuri arvo niihin.

AINO: Niin panenkin. (Tarttuu Martan ja Marjan käteen.)

ÄRTT: Mutta kuulkaapas! Kahvi jäähtyy. Menään nyt sitä maistelemaan. (Menee ovesta ja lapset seuraavat.)

(Esirippu.)

VARPUNEN.

Valpas, vilpas varpunen
Talvisella säällä,
Kulkee kesävaatteissaan
Pikku takki päällä.

Pihamaalla pienoinen
Pehmeästi pyörii.
Räystähällä tiuskuttaa,
Hääräilee ja hyörii.

*

Muista muru leivästäsi
Varpuselle panna!
Onnestasi runsahasta
Toisillekin anna.

KUKKO.

Katsos kunnan keikaria
Kun se tiellä tepastaa,
Kääntelee ja katselepi,
Päätä, kaulaa keikuttaa.

Kannukset on saappahissa,
Päässä lakki punanen.
Yllä ylen sievä takki,
Aivan muodin mukanen.

Arvostansa arka herra
Kaulaa kauas kurkottaa,
Kuuntelee ja katsastaapi,
Keikailee ja kotkottaa.

Aamusilla aikaisehen
Nousee kanssa auringon,
Arvostansa pitää huolen,
Kiekumassa ensin on.

KELLO.

Seppä tuolla kalkuttaa,
Takoo päivät, yöt.
Aina kestää aherrus,
Eikä lopu työt.

Takoo aikaa parempaa
Seppä ahkera.
Maailmalle valmistaa
Uutta huomenta.

Esimerkiks kelpaava
Onpi seppä tää.
Työtä tekee yhä, vaan
Hedelmää ei nää.

SATEELLA.

Kerran maalla ollessani —
Siellä olen tuttu —
Sattui sadeilmalla
Näin kummallinen juttu:

Viisi kanaa kaakottaen
Kaiken kansan nähden
Riitelivät kiivahasti
Onkimadon tähden.

Siinä niiden riidellessä
Onkimato luikki
Heinikkohon hiljalleen
Ja mullan alle puikki.

Tästäpä nyt riitelijät
Hämillensä tuli —
Riita loppui rattoisasti
Viha vedeks sulii.

ENSI.

(Vuotena 1911.)

Sinisilmä Ensi pieni
Maailmahan matkaa —
Yli kukkain kulkee Ensi,
Yli kukkain jatkaa.

Pienoisena isä tietä
Kukkaisihin pukee,
Auttaa alkuaskeleilla
Tepastaissa tukee.

Äiti myöskin isän kanssa
Ensiänsä johtaa.
Kaikkiällä Ensi pieni
Rakkautta kohtaa.

Luoja valvoo Ensin teitä
Vaarat kaikki poistaa.
Siksi Ensin sinisilmä
Kirkkahana loistaa.

MARJASSA.

Kesäpäivän lämpimässä
Mentiin metsään syvään.
Tultiin siellä ahon reunaan,
Marjapaikkaan hyvään.

Siinä alkoi kesti suuri
Mesimansikoilla.
Sammalessa, mättähillä
Maattiin mainioilla.

Aurinko ei ihanammin
Koskaan paistaa saata,
Kun se silloin kuumenteli
Meidän marjamaata.

Tuoksu nousi taivahinen
Kukkaisnurmikosta,
Huokui hieno pihkanhenki
Kummun kuusikosta.

Linnut lauloi, sirkat soitti
Kestin kunniaksi.
Kuusen latvaan varis vaari
Kaarsi katsojaksi.

MARJAAN!

Munnin, munnin mustikoita,
Mannin, mannin mansikoita!
— Marjoja on mainioita,
Meheviä makeoita
Meidän mummon marjamaassa,
Pihan luona, karjahaassa,
Kallioiden kupehella,
Sammalella pehmoisella.

Mennään pian poimimaan,
Siellä meitä varrotaan!

ÄIDIN TYTTÖ.

(Vuotena 1914.)

Äidin tyttö, sinisilmä,
Punaposkinen,
Helläsydän, hymyhuuli,
Kultakutrinen.

Äidin ilo, äidin onni,
Äidin toivo uus,
Äidin lohtu, äidin turva,
Äidin vastaisuus.

Äidin oma pieni pulu,
Ilolirkkunen,
Valonsäde taivahasta,
Sinisirkkunen.

ANNIN SURU.

Veikon kanssa mä leikkiä löin,
Marjassa kävin ja marjoja söin.
Aika se kului nopsaan.

Veikon kanssa mä nauroin ja itkin,
Kenttiä kuljimme poikki ja pitkin.
Aika se kului nopsaan.

*

Tuoni tuli ja mun veikkoni vei.
Maailmassa enää iloa ei
Ole koskaan — ole koskaan!

MIKSI?

Usein olen mietiskellyt
Kuinka pienet pojat
Kulkee aina kinoksissa,
Etsii teiden ojat?

Usein olen ajatellut,
Kuinka tyttölöissä
Ihmeellinen halu onpi
Käydä lätköissä?

Kuinka vanhain kulkiessa
Tietä vakavasti,
Lapset juoksee metsikössä
Ristin sekä rastin?

MUISTELMA.

(Vuodelta 1896.)

Kevät teki tuloaan kotimaahamme. Aurinko paistoi lämpimästi, jääpuikot putoilivat räystäistä ja pikku lintuja alkoi ilmestyä lehdettömiin puihin. Kaisaniemen kentillä oli lumensohjua ja märkää jäätikköä, mutta siitä huolimatta juoksenteli ja leikki siellä joukko poikia ja tyttöjä. Heidän iloiset äänensä kajahtelivat kuulakassa kevätilmassa täydentäen sitä riemun tunnetta, joka keväällä itsellään oli.

Ihmisiä kulki leikkivien lasten ohitse. Muutamilla oli kiire niin etteivät joutuneet lapsiin katsahtamaan. Joku pysähtyi hetkisen, mutta jatkoi taas matkaansa.

Villensaunan ravintolan mataloista portaista astui alas vanha mies. Pihaan tultuaan katsoi hän kelloaan, veti huopahattunsa syvemmälle päähänsä ja kääntyi Kaisaniemeen päin. Tultuaan lehdettömien koivujen alle Kaisaniemen lammen rannassa, pysähtyi hän, katseli ympärillään oleviin puihin ja kuunteli. Ei kuulunut vielä siinä kevätlinnun laulua.

Mies astui edelleen. Hänen korvaansa sattui-
lasten iloiset äänet. Näytti kuin hän olisi kiirehtinyt
askeleitaan.

Kentän luo hän seisahtui ja katseli lasten leikkiä.
Kasvonsa loistivat lempeyttä, suunsa hymyili. Hän
asteli kevein askelin lasten luo ja rupesi puhumaan pa-
rin poikasen kanssa. Mutta pojilla oli kiire leikkiin. He
tuskin malttoivat vastata vieraalle sedälle. Mutta van-
hus jäi seisomaan ja katseli heitä. Hän näytti nauttivan
heidän ilostaan ja iloitsevan heidän nuoresta voimas-
taan. Siinä jonkun aikaa seistuaan läksi hän kiertä-
mään lasten leikkikenttää ja katseli sitä joka puolelta
kuunnellen lasten ääniä.

Ohikulkevat ihmiset katsahivat sivumennen lap-
siin ja näkivät harmaapäisen vanhuksen, joka lasten
leikistä iloitsi. Kukaan ei ajatellut sen enempää.

Vanhus meni leikkivien tyttöjen luo ja koetti puhu-
tella heitä. Tytöt niijasivat vieraalle sedälle, vastasivat
lyhyesti hänen kysymyksiinsä ja jatkoivat leikkiänsä.

Tietä pitkin kulki kaksi pikkuruista tyttöä. He
astuivat käsikädessä ja juttelivat iloisesti keskenään.
Vanhus meni heitä vastaan ja tervehti heitä. Tytöt
hämmästyivät ja ujostelivat. Toinen heistä pisti ken-
kensä kärjen suureen vesilätäkköön eikä tahtonut ter-
vehtiä. Toinen kuitenkin antoi heti kättä vieraalle.
Vanhus taputti tyttöä poskelle, katsoi häntä silmiin,
veti taskustaan piparikakun ja ojensi sen tytölle. Toi-
nenkin silloin jo tuli lätäköstä kättä antamaan ja sai
myöskin ystävälliseltä sedältä piparikakun. Nyt vanhus

hyvästeli heitä ja läksi astumaan kaupunkiin päin. Mutta pikku tytöt seisoivat piparkakut kädessään ja katselivat hyvää vanhaa setää, joka hiukan kumarassa, harmaa huopahattu syvälle päähän vedettynä, asteli hiljoilleen Kaisaniemen lammen ohitse viepää polkua pitkin ja katosi puiden taa.

Villensaunan ravintolan mataloista portaista kohosi hän tilapäiseen asuntoonsa. Ovella kääntyi hän vielä ja katseli kaunista kevättä. Silmänsä loistivat niin lempeästi, koko olentonsa oli täynnä hyvyyttä ja puhautta. Kuka hän oli?

Hän oli Zacharias Topelius.

SOKKOSILLA.

Liisan silmät sitokaa.
Sokkona hän olla saa!
— Ota kiinni! Hui ja hei!
Kaikki lapset kissa vei!

Juokse, juokse, joutuiseaan,
Täällä sua varrotaan!
Täällä! Täällä! Hui ja hei!
Kissa kaikki lapset vei!

Liisa lensi linnun lailla,
Kiiti, liiti mieltä vailla,
Pyöri niin ja pyöri näin,
Kunnes lensi nurinpäin.

Sokkosilla.

(S. H.)

LAPSET.

Nytpä onpi hauska olla
Kotipihan nurmikolla;
Puhtoista, pehmoista,
Kukan, nurmen tuoksua! —
Sopii hoitaa pikku veikkaa,
Sopii heittää kuperkeikkaa,
Hyöriä, pyöriä,
Lelletellä, leikkiä.
Paistehessa auringon
Leijata näin lysti on!

SURU JA ILO.

Pikku Maijalla nälkä on.
Maito on kamarissa.
Maija menevi ottamaan.
Maidon on syönyt kissa.

Kissa pesevi silmiään,
Käpälöitensä nuolee.
Maija itkee ja varmaankin
Pian nälkähän kuolee.

Jopa tulevi vieraita,
Halli mäellä haukkuu.
Kulkuset helää koreaan,
Pihan portit paukkuu.

Maijan kyynelet kuivahtaa,
Nälkä mielestä haihtuu.
Kissa puskevi hyrräten. —
Suru iloksi vaihtuu.

PURO JA LAPSET.

Puro hyppivi kiveltä kivelle,
Vaan lapset hyppivät myötä.
Puro pieni laulavi riemuiten,
Mut laulu on lastenkin työtä.

Puro pyörii ja laulaa: lal-lal-laa!
Ilot lasten se nähdä saapi.
Ja lapset laulavat: lal-lal-laa!
Se puroa huvittaapi.

Puron päivät leikkien loppuun käy,
Samoin soluvi aika lasten, —
On leikitoveriks toisilleen
Nämä luotuna vartavasten.

NUMEROLEIKKI.

Tässä yksi kaksi!
Puukko ei oo saksi;
Vaari ei oo muori,
Laakso ei oo vuori;
Pieni ei oo suuri,
Multa ei oo muuri.

Kaksi, kolme, neljä!
Synkkä ei oo seljä;
Härkä ei oo aasi,
Mätäs ei oo paasi;
Kivi ei oo kukka,
Saapas ei oo sukka.

Kolme, neljä viisi!
Tonttu ei oo hiisi;
Kirkko ei oo koulu,
Aina ei oo joulu;
Talvi ei oo kesä,
Hattu ei oo pesä.

Neljä, viisi, kuusi!
Vanha ei oo uusi!
Lehmä ei oo lintu,
Maito ei oo sintu;
Vesi ei oo veri,
Lampi ei oo meri.

*

Onpas myöskin nolla!
Senkin täytyy olla;
— Penni ei oo markka,
Tuhma ei oo tarkka;
Sänky ei oo seinä,
Huivi ei oo heinä.

PIENOISENI NUKKUMAAN.

Tuuti, tuuti tumpusein,
Uneen vaivu umpusein!
Tuuli puita tuudittaa,
Lumi lauha lankeaa.

Vaivu, vaivu valkeain,
Uuvu, uuvu umpukkain.
Suuhun kasvaa hampaat,
Lehdossa käy lampaat.

Tuuti, tuuti tumpusein,
Vaivu, vaivu valkosein!
Käki kulta kukkuu —
Lapseni jo nukkuu.

Pariisin lapsi.

PARIISIN LAPSI.

Katuvierellä, keskellä kansan,
Kadun tomussa polvillaan
On ruskeasilmäinen tyttö,
Sulokiharat harteillaan.

Hän lastansa siinä hoitaa
Pientä nukkea kapaloi,
Sille laulavi tuutuvirttä.
Niin vienosti äänensä soi.

Oi, hellä on pikku äiti,
Kun hoitavi armastaan;
Ei maailman melua huomaa
Mikä kuuluvi kupeellaan.

Ja ihmiset ohitse rientää,
Joku katsehen lapsen luo.
— Mut huomanneeko kukaan
Miten onnellinen on tuo?

KEVÄTJUHLASSA.

(Puhe.)

Iloista kevään juhlaa viettämään olemme tänne tulleet. Me kaikki olemme luonnon ystäviä, me kaikki kuulumme Kevätyhdistykseen. Me emme tahdo luontoa ja luomakuntaa vihata ja turmella, me emme tahdo sitä tappaa ja hävittää; emme me salli eläimiä kiusattavan emmekä rääkättävän, emmekä sitä koskaan itse tee.

Me olemme luonnon ja luomakunnan ystäviä, me rakastamme sitä ja tahdomme sitä suojella. Jokainen meistä on valmis aina auttamaan kärsivää ja hätääntynyttä eläintä, jokainen meistä on valmis suojelemaan kukkasia, nurmia ja puita tuhoavilta olennoilta.

Tunnen täällä joukossa pojan, joka eräänä päivänä näki pihassa kyyhkysen, jonka jalat olivat yhteen sidottut. Hän otti kyyhkysen kiinni, vei sen sisälle, leikkasi langan pois ja päästi kyyhkysen iloisena ja vapaana lentämään.

Tunnen täällä joukossa pienen tytön, joka kesällä niityllä tapasi pienen lintusen, jonka siipi oli vahingoittu-

nut. Hän vei lintusen kotiinsa, hoiti sitä ja kun siipi parani, niin että lintunen jälleen voi lentää, antoi hän sen lentää vapaasti tiehensä.

On täällä myöskin läsnä eräs pieni tyttö, joka kerran löysi sairaan pikku linnun, vei sen kotiinsa ja hoiti sitä. Mutta lintu ei parantunut. Se kuoli. Silloin pieni lintujen ystävä hautasi sen puutarhaan ja koristi kesän kukkasilla sen haudan.

Näin helliä ja hyviä mekin kaikki tahdomme olla. Useimmat meistä ovat vielä pieniä, mutta se ei estä meitä olemasta hyviä niitä kohtaan, jotka ovat vielä pienempiä. Me tahdomme tehdä iloa niille, jotka meille iloa tekevät.

Jos jokainen meistä ottaisi tehtäväkseen valmistaa yhden linnun pesän kesässä ja kiinnittää sen puuhun. ajatelkaapa kuinka moni lintunen siitä jo saisi asunnon? Ja meidän hyvä esimerkkimme tarttuisi muihin Suomen poikiin ja tyttäriin. Pian valmistettaisiin keväisin jokaisessa kodissa linnun asuntoja.

Sillä esimerkki vaikuttaa. Jos esimerkki on hyvä vaikuttaa se hyvää, jos esimerkki on paha, vaikuttaa se paha.

Jos joku poika juoksee kielletylle nurmikentälle, jossain puistossa, seuraavat monet hänen huonoa esimerkkiään. Jos joku tyttö taittelee oksia puiston pensaista, tekevät toiset tytöt samoin.

Jos silloin heitä nuhtelee, saapi vastauksen: »Niin, sen kyllä tein. Mutta toiset tekivät myös niin!»

Sillä tavalla paha esimerkki tarttuu.

Mutta me kaikki, jotka täällä olemme, me emme tahdo olla pahoina esimerkkinä. Emme tahdo turmella luontoa. Emme tahdo tallata hoidettuja nurmikenttiä. Emme tahdo turhan tähden taittaa kukkasia kedolta emmekä oksia puista. Tahdomme säilyttää luonnon kauneudessaan.

Itse nautimme auringon paisteesta, kauniista ilmasta ja sinitaivaasta, itse nautimme kasvamisestamme ja edistymisestämme. Siis tahdomme että kukkaset ja puutkin saavat samasta nauttia.

Me tahdomme tehdä oikeutta kaikille luoduille ilman kaunen alla, tahdomme suojella ja kasvattaa, tahdomme levittää iloa, onnea ja siunausta ympärillemme.

Olkoon tunnuslauseenamme aina: *hyvyys ja hyvä omatunto!*

Rakkaat ystäväni, te kaikki kirkassilmäiset pojat ja tytöt! Yhtykäämme sydämen pohjasta yhteiseen elämään huutoon, eläköön huutoon kaikkien sellaisten Suomen lasten onneksi, jotka tahtovat olla hyviä ja pitää hyvän omantunnon.

Sellaiset lapset siis *eläkööt! Eläkööt!*

TÄTILÄÄN.

Mennään mennään tätilään.
— Tāti lähtee lypsämään,
Tuopi maidon makean,
Keittää puuron sakean,
Äidin pikku nasuille
Mummon nälkämasuille.

IHME.

(Kaarlon mietteitä 1894).

Koulussa mä kuulla sain
Ihmekumman tään,
Että oomme liikkehellä
Kaikki yhtenään.

Muodoltansa pyöreä
On pallo maailman,
Pyörii yhä ympäri
Ja hyrrää ainiaan.

Pallon päällä pyörivän
Se koulu, koti on.
Siell' on moni onnekas,
Ja moni onneton!

Siellä itse hyppiä
Mä yhden jalan voin,
Vaikka pyörii maailma
Noin, ja noin, ja noin!

PIKKU INKERIN MUISTIKIRJAAN.

Älä muihin aina luota
Vaan vaadi itseltäs!
On kohtalosi aina
Sun omassa kädessä!

Jos pahoin olet tehnyt
Niin tunnusta rikokses!
Ole muille hyvä aina
Mutta ankara itselles!

PIKKU ENSIN MUISTIKIRJAAN.

Ole kiltti, lapsi kulta,
Vanhempihin luota.
Älä liian paljo kysy,
Kuuntele ja vuota!

Ole hyvä tovereille,
Aina ilomiellä!
Heikommilta älä, Ensi,
Apuasi kiellä.

PIKKU PENTILLE.

Puhu totta, poikaseni,
Onnea se tuottaa.
Onnettomuus seuraa sitä
Valheeseen ken luottaa.

Ole aina uskollinen,
Tunnolla tee työtä!
Silloin sulla onni onpi
Elossasi myötä.

Tee se, mikä oikein on,
Mut aina vältä väärää!
— Kohtalosi kyllä kerran
Luojan lempi määrää.

NUORELLE TYTÖLLE.

Ellös varrella elosi,
Onnen päivän paistehessa
Unohda kodin ovea,
Kodin liestä lämpimätä.

NUORELLE POJALLE.

Kun suureks kasvat
Ja viisaaks' vartut,
Kun viran saat ja
Saat markkoja.
Sä muista silloin
Sun kumppanias,
Sun lapsuusaikaas
Ja auttajias —
Ja ennen kaikkia
Vanhempias!

Ken lapsuusaikansa unhoittaa,
Se menestystä ei koskaan saa.

LEIKKI.

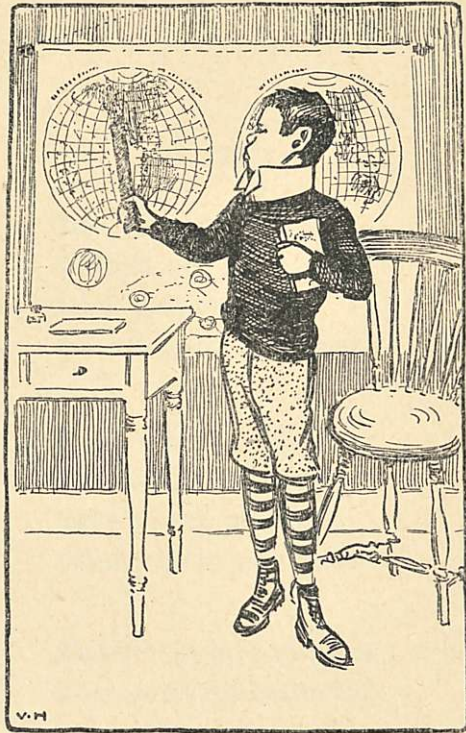
Tule sisko tanssimaan
Yhdessä nyt riemuitaan,
Askel yksi oikeaan,
Askel toinen vasempaan

Päätä voimme kumartaa,
Sormellamme varoittaa.
Askel jälleen oikeaan,
Askel toinen vasempaan.

Kädet näin ne paukahtaa,
Kanrat maata kalkuttaa.
Askel jälleen oikeaan,
Askel toinen vasempaan.

Kerran voimme pyörähtää!
Sitten pannaan pystyyn pää.
Askel jälleen oikeaan,
Askel toinen vasempaan.

Tää ei ollut vaikeaa,
Hauska tää on suorittaa;
Pyöritään ja tanssitaan,
Tällä tavoin riemuin vaan.

Koulun pito.

(S. H.)

KOULUN PITO.

Koulua me pidettiin
Lasten kamarissa.
Oppilaina Aino-sisko,
Alli sekä kissa.
Opetusta ankarana
Viljo-veikko jakoi,
Viisautta valtavasti
Tukan alle takoi.
Joskus pisti nurkkahankin
Asia jos vaati,
Silloinkin, kun Alli-sisko
Mustepullon kaati.
— Ja kun mirri, mustanokka,
Vallatonna riehui,
Opettajan piiska silloin
Ilman läpi liehui.

Kerran sitte vanha Liisa,
Meidän ystävämme,

Tuli koulun oppilaaksi,
Istui vierellämme.
Silloin Viljon sydänparka
Äänekkäästi hyppi,
Pelko pojan viisautta
Ankarasti nyppi.
Karttapallon kertaus
Se vaikealta näytti,
Vaikka siinä kummat keinot
Opettaja käytti. —

Mutta äiti muihin töihin
Liisan meiltä huusi.
Silloin tuli Viljollekin
Kurssi aivan uusi.
Nousi siitä seisoalle,
Arvoansa käytti,
Äyski, ärjyi ankarasti,
Mahtiansa näytti.
— Torui meitä siitä, että
Olemme me äksyt;
Määräs meille mahtavasti
Laajat laiskanläksyt. —
Viiksiänsä vedellen
Ja mahtavana kyllä.
Läksi ulos luokastamme
Isän kaulus yllä.

KUUSIJUHLA.

Kuusijuhlaa puuhataan
Lapset ovat innoissaan.
Ahkerasti tehdään työtä
Päiväkaudet, puolet yötä,
Luetaan ja lauletaan —
Juhlan vuoksi kaikki vaan.

Kun on ensin työtä tehty,
Vastukset ja vaivat nähty,
Silloin saapuu riemuhetki,
Alkaa armas iloretki;
Silloin laulaa nuorten kuoro,
Silloin tulee leikin vuoro,
Riemu raikas esiin hyökkää.

Tyytyväisnä vanhat nyökkää,
Muistojansa siinä kertaa.
Niitä nuorten iloon vertaa.

LUCIA RUNO.

Koko syksyn askaroimme,
Aamuin, päivin ahkeroimme,
Suoritimme läksyt suuret,
Tarkastimme tiedon juuret.

Kului viikko, kului kaksi,
Siirtyi aika tuonnemmaksi;
Syksy pimeäksi kävi,
Päivä pitkä häviävi;
Pimeässä koulutiellä
Vaelsimme ilomiellä.

Sitte päästiin syksyn päähän.
Järvi kirkas peittyi jäähän,
Myrsky lehdet puista kiskoi,
Lunta talvi maahan viskoi.
Silloin kohta loppui koulu,
Lupa tuli, tuli jouluku.

*

Nyt meillä on joulujuhla
Ja riemu on valloillaan.
Me kaikki on tänne tultu
Että yhdessä iloitaan.

Nyt kynttilät puussa loistaa
Ja lapset piirihin käy.
On talven keskellä kesä.
Ei murhetta missään näy.

*

Koko illan iloitsimme,
Riemuitsimme, rallatimme.
Nyt on kiire kotosalle,
Oman kotilampun alle,
Joululahjain laitantaan,
Joululeipäin leivontaan.

*

Terve teille, vanhat tutut!
Nytpä loppui multa jutut.
Vierahaksi luokseni
Pyydän teitä hellästi!
Asun ilokummun päällä
Runon liukkahalla jäällä.

KESÄ JA JOULU.

Oli kaunis ja lämmin kesä
Kun marjassa matkattiin;
Oli ihanat järver ranrat,
Kun uitiin ja iloittiin.
Ja metsässä linnut lauloi,
Puut vehreät varjoa toi,
Ja nurmella kukat nuokkui
Ja sirkkojen sävel soi.

Nyt poissa on kesän linnut,
Ne matkusti etelään,
Ja kukkaiskentille syksy
Toi tuiskut ja kylmän sään.
Pois pakeni pakkasen tieltä
Kesän aurinko armainen;
Jääkynttilät räystäällä riippuu,
Maanpinta on valkoinen.

On talvi nyt pohjolassa,
On pimeys valloillaan.

Mut yöstäpä tähti loistaa
Ihanasti ympäri maan.
Se lahja on taivahasta,
On armoa Jumalan.
Se rauhaa maahan jakaa
Ja valoa kansahan.

Se tähti on armas tähti
Mi paistoi seimehen
Ja meille onnen tuotti
Ilon kestävän, ikuisen.
Sen juhlaa tahdomme viettää
Ja sille riemuita. —
Näin Jeesukselle laulaa
Ilolaulua parhainta.

Hän taivahasta tuli,
Tuli riemuksi lapsien.
Hän täällä eli, kuoli,
Vaan onneksi ihmisten.
On muistonsa meille pyhä,
Hän ilomme armain on,
On onnemme suurin, parhain,
Ja ystävä verraton.

Kun talven jälestä kesä
Taas kerran valkenee,
Ja kukkaset kentän tuoksuu
Ja lintuset laulelee, —

Niin kesän leikkien kesken
Jää muisto juhlan tään,
Tään joulujuhlan kauniin,
Mi on keskellä kylmän ja jään.

HUVIMATKA.*

(Muisto v:lta 1895.)

Joukko koulupoikia ja tyttöjä oli huvimatalla, nousevaa nuorisoa, kasvavia taimia. Elämä oli vilkasta. Iloa ja riemua oli joka kulmalla, nauru ja laulu kaikuivat vuorotellen. Ne olivat Väinölän lapsia, ne olivat sitä sukujuurta, joka on perinyt esi-isien ihanan maan.

Korkean kunnaan kupeella, lempeän lahdelman ihanalla, lemuavalla rannikolla kajahuttivat kaikki yhdessä ihanan, tutun laulun:

»Kas Suomenlahdella hyrskyt
Ja laajat Laatokan veet,
Ja vuolaan Tornion tyrskyt
Ja Maanselän haijanteet,
Ne halkoo Suomea suurta,
Ja pilkkoo kansaa sen,
Ne katkovat Sammon juurta,
Ei juurru se uudelleen.

Metsä kajahti heidän raikkaasta laulustaan, hiljaa rantaan laskeusivat lahden laineet kuulemaan yhä enemmän. Ja lapset lauloivat:

---

* Voidaan esittää kuvaelmana; voimien mukaan, eri tavoin.

Vaan kaikki Väinölän lapset
Jo eksyi toisistaan,
Kuin tuulispäässä hapset
Ne kaikk' ovat irrallaan:
Ei Aurus, Vepsä tunne
Kust' Eestein kulkee tie,
Ei Karjala tiedä, kunne
Jo Kainuu häipynyt lie.

Metsän takana oli kylä. Sinne asti kajahti lehdon läpi lasten laulu. Kyläläiset kyselivät toisiltaan. »Mikä on melu metsässä, kaunis ääni kallion takana?» Ja kylän nuoret alkoivat hiipiä lähemmäs. Heitä vastaan kaikuvat sanat:

Vaan öisin rannalla taivaan
Vyö Väinämön vilkkuaa,
Ja jäljet Väinön laivan
Halk' aaltojen haimentaa.
Yli Maanselän kaskein sauhun
Hän nostavi harmaan pään,
Ja kautta kuohujen pauhun
Ikitietäjän kuuluu ään.

Ja vanhat läksivät jälkeen. Täytyihän tuollaista kuulla. Ja metsän reuna seisoi täynnä kansaa, kun koululaiset lauloivat edelleen:

Ja vanhan Väinämön haamu
Se silloin laulavi noin:
»Vois sullekin koittaa aamu,
Sä kansani onnetoin!

Ei viel' ois aikas ilta,
Jos heimoushenkeä ois,
Vaan syntyä voisi silta,
Mi kansani yhteen tois.»

Ne olivat sanat ja se oli sävel, jotka sen tekivät, sillä yhtäkkiä hajosivat koululaiset kylänväen sekaan. Ja heillä oli sama kieli ja sama usko, ja heillä oli samat tunteet ja toivomukset, sama elämän päämäärä ja sama viitottu vastaisuus. Ja vaikka eivät he toisiansa tunteet, olivat he kuitenkin jo kauan tuttuja olleet.

Ja koko siinä kylässä, joka oli korkean kunnaan takana, nousi nuori oras, alkoi kohota vihanta isänmaallinen laiho.

Sen laihon siemenen olivat heittäneet huvimatkalla käydessään nuoret koulupojat ja tytöt.

Jumala suojelkoon ihania oraita isäimmemaassa!
Jumala suojelkoon kaunista, kultaista kotimaatamme!

SISÄLTÖ:

	Siv.
1. Paras paikka	7
2. Lapsen ajatukset	8
3. Taivaassa turva	9
4. Huokaus	10
5. Valmistavan koululaisen rukous	11
6. Älä pelkää	12
7. Jumalan kuva	13
8. Lapsen rukous	14
9. Pikku Elsan kirje Jumalalle	15
10. Suuri luonto	16
11. Paras työ	17
12. Tempun elämäkerta	23
13. Esivanhempain perintö	43
14. Väinö Kiven haudalla	47
15. Uimaretki	49
16. Pienet pojat	50
17. Äiti hakee kadonnutta lastaan	51
18. Orpo	53
19. Pieni pesä	56
20. Hiirten ilo	58
21. Kevät	59
22. Kesäpäivä	60
23. Lasten rakennukset	61
24. Talven ilot	62
25. Joululaulu	64
26. Koulu loppui	65
27. Joulun edellä	67
28. Nimipäivä (näytelmä)	69

	Siv.
29. Varpunen.....	76
30. Kukko	77
31. Kello	78
32. Sateella	79
33. Ensi	80
34. Marjassa	81
35. Marjaan	83
36. Äidin tyttö	84
37. Annin suru	85
38. Miksi?	86
39. Muistelma	87
40. Sokkosilla	90
41. Lapset	92
42. Suru ja ilo	93
43. Puro ja lapset	94
44. Numeroleikki	95
45. Pienoseni nukkumaan	97
46. Pariisin lapsi	99
47. Kevätjuhlassa	100
58. Tätilään	103
39. Ihme.....	104
50. Pikku Inkerin muistikirjaan	105
51. Pikku Ensin muistikirjaan	105
52. Pikku Pentille	106
53. Nuorelle tytölle	107
54. Nuorelle pojalle	107
55. Leikki	108
56. Koulun pito	111
57. Kuusijuhla	117
58. Lucia-runo	114
59. Kesä ja Jouluku	116
60. Huvimatka (kuvaelma)	119

KOTIMAISIA
LASTEN- JA NUORISONKIRJAILIJOITA.

Alli Nissinen

Hopeakauha. Sid. 1: 75.

Pentti-mylläri kuninkaan hovissa. Satunäytelmä. 1 mk.

*

*

*

Jalmari Finne

Kiljusen herrasväki satumaassa.
2 mk.

Hät'hätäläiset. 1: 85.

Kiljusen herrasväki. 1: 75.

Satukontti. Sid. 1: 75.

Hilja Haahti

Tauno ja Tellervo. Sid. 2: 25.

Tyko Hagman

Valikoima satuja I. Sid. 2: 25.

Valikoima satuja II. Sid. 1: 75.

Ihminen ja eläin. Sid. 2: 25.

Nanny Hammarström

Tepu Tepp. Sid. 2: 50.

Hanna Järvi

Seppolan lasten kasvitarha. 1: 75.

Töyhtöpään tarina. 1: 75.

Ilmari Kianto

Turjanlinnan satukirja. 2 mk.

Helmi Krohn

Suomen suuria miehiä. 1: 50.

Elämäkerrallisia kuvia nuori-
solle. 2 sarjaa à 2 mk.; sid.
à 2: 75.

Hilda Käkikoski

Leikki ja työ. 2: 25; sid. 2: 75.

Joel Lehtonen

Iivolan juttuja. Sid. 1: 75.

Arvid Lydecken

Seikkailujen kirja. Sid. 2: 50.

Meren pohjalla. Sid. 2: 25.

Sininen saari. Sid. 1: 90.

Kun päivä paistaa. Sid. 1: 75.

Tähtimaailmassa. Sid. 2 mk.

Metsän satuja. 1: 50; sid. 1: 75.

Auringon mailta. Sid. 1: 75.

Suuri, kaunis maailma. Sid. 1: 75.

Aliina Pennanen

Valkeat kivet. 1: 75.

Max Oker-Blom

Kotitanhuvilla. Sid. 2: 25.

Aino Voipio

Kultainen aika. Sid. 1: 90.

Kustannusosakeyhtiö Otava.

Hinta 2 mk.

*Urom. lastenkirj. 3.
Nissinen*

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 2143

